

Dokument zasedanja

A9-0279/2022

18.11.2022

POROČILO

o izvajanju nove agende za kulturo in strategije EU za mednarodne kulturne povezave
(2022/2047(INI))

Odbor za kulturo in izobraževanje

Poročevalka: Salima Yenbou

Pripravljaivec mnenja (*): Nacho Sánchez Amor, Odbor za zunanje zadeve

(*): Postopek s pridruženimi odbori – člen 57 Poslovnika

VSEBINA

	Stran
OBRAZLOŽITEV – POVZETEK DEJSTEV IN UGOTOVITEV	3
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	10
MNENJE ODBORA ZA ZUNANJE ZADEVE.....	31
MNENJE ODBORA ZA RAZVOJ	40
INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU	46
POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	47

OBRAZLOŽITEV – POVZETEK DEJSTEV IN UGOTOVITEV

1. Uvod

1.1. Opis procesa

Cilj tega poročila je pregledati in oceniti izvajanje nove evropske agende za kulturo iz leta 2018 (v nadaljevanju: agenda za kulturo) in skupnega sporočila Evropske komisije o oblikovanju strategije EU za mednarodne kulturne povezave iz leta 2016 (v nadaljevanju: skupno sporočilo). Dokumenta povzemata politične prednostne naloge EU na kulturnem področju, tako v zvezi z notranjo kot zunanjo razsežnostjo kulturnih politik.

Poročevalka je zbrala informacije in to poročilo o izvajanju pripravila po intenzivnih posvetovanjih z deležniki ter na podlagi številnih pisnih prispevkov in virov, vključno s študijo Službe Evropskega parlamenta za raziskave (EPRS), objavljeno septembra 2022 z naslovom „Culture: *in or out?*” (Kultura: in ali out?), ter poročilom Komisije z dne 29. junija 2022 o delovnem načrtu za področje kulture 2019–2022. Poleg tega so bila junija, julija in septembra 2022 organizirana srečanja poročevalcev v senci z deležniki, na katerih so bili strokovnjaki iz akademskih krogov in civilne družbe ter predstavniki češkega predsedstva Sveta pozvani, naj predstavijo svoje stališče o izvajanju obeh dokumentov in podajo priporočila o nadaljnjih korakih, zlasti glede sprejetja delovnega načrta za področje kulture 2023–2026 v Svetu.

To poročilo o izvajanju obravnava večino tem, opisanih v agendi za kulturo in skupnem sporočilu, s posebnim poudarkom na dostopnosti kulture na vključujoč način, razpoložljivosti virov financiranja na ravni EU, sodelovanju civilne družbe pri sooblikovanju in soustvarjanju kulturnih politik in projektov ter prispevku kulture ter materialne in nematerialne kulturne dediščine k socialni koheziji, trajnostnemu razvoju in boju proti podnebnim spremembam.

Poročilo je sestavljeno iz treh glavnih stebrov, ki odražajo strukturo agende za kulturo:

- I. socialna razsežnost,
- II. ekonomska razsežnost,
- III. zunanja razsežnost kulturnih politik, vključno s poudarkom na skupnem sporočilu.

Številna vprašanja se nanašajo tako na notranjo kot zunanjo razsežnost kulturnih politik in so medsebojno povezana, zato naj se priporočila poročevalke razlagajo celostno.

1.2. Okvir politike

V skladu s členom 167 PDEU so države članice odgovorne za svoje politike za kulturni sektor, vloga Evropske komisije pa je pomagati pri reševanju skupnih izzivov ob ustreznem upoštevanju načel EU o subsidiarnosti in sorazmernosti.

Evropska komisija svoje prednostne naloge na področju kulture od leta 2007 oblikuje z **evropsko agendo za kulturo**, ki določa tri strateške cilje, tj. spodbujanje kulturne raznolikosti in medkulturnega dialoga, spodbujanje kulture kot katalizatorja ustvarjalnosti in spodbujanje kulture kot bistvenega sestavnega dela mednarodnih odnosov Unije. Uvedla je tudi dve orodji za sodelovanje na področju kulture na ravni EU, in sicer odprto metodo

koordinacije z državami članicami EU in strukturiran dialog s civilno družbo.

Komisija in ESZD sta 8. junija 2016 objavili **skupno sporočilo z naslovom Oblikovanje strategije EU za mednarodne kulturne povezave**. V njem sta poudarjena pomen kulturne raznolikosti in zavezanost EU spodbujanju mednarodnih kulturnih povezav na treh namenskih področjih ukrepanja, in sicer s podpiranjem kulture kot gonilne sile trajnostnega in gospodarskega razvoja, spodbujanjem kulture in medkulturnega dialoga za vzpostavitev miroljubnih odnosov med skupnostmi, krepitvijo sodelovanja na področju kulturne dediščine ter sklopom vodilnih načel.

Komisija je leta 2018 sprejela **ново evropsko agendo za kulturo**, v kateri je upoštevala razvoj kulturnega sektorja. Pri tem je navedla, da je agenda za kulturo odziv na večkrat ponovljen poziv evropskih voditeljev iz leta 2017, „naj s pomočjo kulture in izobraževanja stori več, da bi zgradili povezane družbe in ponudili vizijo privlačne Evropske unije. Njen cilj je v celoti izkoristiti potencial kulture za pomoč pri izgradnji bolj vključujoče in pravičnejše Unije, ki podpira inovacije, ustvarjalnost ter trajnostna delovna mesta in rast.“ Agendo za kulturo sestavljajo tri strateška področja s specifičnimi cilji, ki se nanašajo na tri razsežnosti kulturnih politik:

- socialna razsežnost – *izkoristiti moč kulture in kulturne raznolikosti za socialno kohezijo in blaginjo;*
- ekonomska razsežnost – *podpiranje kulturne ustvarjalnosti na področju izobraževanja in inovacij ter za delovna mesta in rast;*
- zunanja razsežnost – *krepitev mednarodnih kulturnih povezav EU.*

V agendi za kulturo sta opredeljeni tudi dve medsektorski področji ukrepov politike na ravni EU:

- zaščita in vrednotenje kulturne dediščine ter
- digitalne inovacije in digitalna strategija.

Države članice agendo za kulturo dopolnijo tako, da v večletnih delovnih načrtih, sprejetih v obliki sklepov Sveta EU, opredelijo svoje skupne prednostne naloge za oblikovanje kulturnih politik na ravni EU. Sedanji **delovni načrt Sveta za področje kulture** se bo v letu 2022 iztekel, pripravlja pa se že nov delovni načrt za obdobje 2023–2026.

Zadnji dve leti sta bili izjemni za EU in ves svet. Doživeli smo pandemijo covid-19, pa socialne in državljanske nemire zaradi umora Georgea Floyd v ZDA, znova so na preizkušnji kulturni odnosi in razmerja moči med svetovnim severom in jugom, priča smo vzponu avtoritarnih režimov in novim izzivom na področju pravne države in človekovih pravic ter ruski vojni agresiji proti Ukrajini, vse bolj pereča pa je tudi podnebna kriza. EU se je skupaj s preostalim svetom znašla v obdobju negotovosti in nestabilnosti, potekajo pa tudi razprave o lastnih temeljnih vrednotah in prednostnih nalogah. Čeprav se poročevalka ne strinja s predstavo o divjanju „vojne kultur“, je vsekakor pomembno razmisliti o tem, kako EU in njene države članice oblikujejo svoje kulturne politike v teh zahtevnih okoliščinah.

Zato se zdi pravi in primeren čas za pripravo poročila o izvajanju teh ključnih dokumentov.

Poročilo ima več ciljev. Najprej želimo oceniti, kako poteka izvajanje na področjih ukrepanja iz obeh dokumentov in v kakšnem obsegu je EU obdržala vodilna načela v središču svojega

dela. Oceniti želimo tudi, v kolikšni meri so bili pozivi Evropskega parlamenta in civilne družbe upoštevani (ali niso bili upoštevani). Nazadnje želimo oceniti uspehe in neuspehe pri izvajanju agende za kulturo ter določiti potrebne ukrepe za zagotovitev stalnega razvoja mednarodnih kulturnih povezav EU in njenih držav članic.

2. Glavne ugotovitve in priporočila

2.1. Ocena nove evropske agende za kulturo

Na splošno so se Komisija in deležniki pozitivno odzvali na izvajanje agende za kulturo, katere strateški cilji se zelo hitro uresničujejo, in to kljub izbruhu pandemije covid-19, ki je kulturni in ustvarjalni sektor in industrijo nesorazmerno prizadela. Deležniki so izpostavili več tem, ki jih je še posebej pomembno obravnavati.

a) Okrevanje kulturnega in ustvarjalnega sektorja in industrije

V skladu z glavnim priporočilom, ki so ga prejeli strokovnjaki in deležniki, bi morala Komisija preseči krizni pristop, ki vodi le do kratkoročnih rešitev, in sprejeti sistemski pristop k prihodnjemu oblikovanju politik na področju kulture. To je postalo še posebej očitno po krizi zaradi covid-19, ki je jasno pokazala, da okrevanje kulturnega in ustvarjalnega sektorja in industrije ne bi smelo pomeniti „*vrnitve v normalno stanje*“, saj je bila prav normalnost problem. Negotove in neuskajane sheme zaposlovanja, plače in dohodki ter pomanjkanje skupnih evropskih minimalnih standardov so vprašanja, ki jih je treba po mnenju deležnikov nujno obravnavati in pri katerih bi evropska razsežnost prinesla dodano vrednost. Ko govorimo o odpornosti, blaginji in potencialu za socialno kohezijo v kulturnem in ustvarjalnem sektorju in industriji, je bistveno, da se ohrani pristop, osredotočen na človeka.

Zaradi pandemije covid-19 so izmenjave med partnerji postale bolj nemotene in ni se več treba nenehno premikati in potovati v tujino, da bi se srečali s partnerji iz konzorcija. Toda deležniki so poudarili, da digitalna razsežnost projektov, čeprav je lahko koristna, nikoli ne bi mogla nadomestiti človeških stikov in interakcije.

b) Financiranje

Izboljšave so potrebne glede dostopnosti financiranja na področju kulture. Zlasti pozitiven korak je večjezično spletišče CulturEU, kjer so popisane možnosti financiranja EU na področju kulture in ustvarjalnega dela.

Zelo pozitivno ocenjen je bil tudi informativni dokument z delavnice o dopolnilnih virih financiranja za kulturno dediščino, ki je potekala januarja 2021. Dokument vsebuje številne primere dobre prakse, vključno z javno-zasebnimi partnerstvi, sponzorstvom, financiranjem z loterijo, posojili in človekoljubnostjo.

Kljub temu se kaže paradoks: čeprav so vse informacije o financiranju EU za kulturo javno dostopne na internetu, mnogi akterji, zlasti manjša združenja in operaterji, zelo težko sledijo zapletenim razpisom EU, razpisom za zbiranje predlogov in razpisom za nepovratna sredstva. Resda je spletišče CulturEU prevedeno v vseh 24 uradnih jezikov EU, vendar je spletna stran Komisije o financiranju in javnih razpisih, prek katere potencialni upravičenci dostopajo do

podrobnih navodil za pridobitev financiranja in prijavo na razpise ter vlagajo prijave, še vedno na voljo le v angleščini. Tudi prijave se večinoma sprejemajo izključno v angleščini, ne glede na glavni jezik oziroma jezike projekta.

Visoka raven birokracije pomeni velike ovire za manjša združenja in kulturne izvajalce, ki nimajo operativnih zmogljivosti ali tehničnih kompetenc za pripravo zapletenih vlog v angleščini, to pa lahko negativno vpliva na kulturno raznolikost, saj so v prednosti organizacije, ki so že tako najbolj uveljavljene.

Med pozitivnimi vidiki je bila izpostavljena solidarnost kulturnih akterjev in vsi deležniki so dejali, da na splošno želijo večjo raznolikost, tudi v fazah prijave in izvajanja projektov, z vključitvijo javnih in zasebnih, velikih in malih akterjev iz različnih sektorjev itd., da bi se tesneje povezali akterji, ki brez spodbude ne bi sodelovali.

Še en dobro delujoč element sedanjega modela financiranja EU, ki bi ga bilo treba okrepiti, je razpoložljivost „kaskadnega financiranja“. Pobude, kot so iPortunus v EU in evropski kulturni prostori zunaj EU, pri katerih velike organizacije in/ali javni inštituti delujejo kot posredniki med Komisijo in končnimi upravičenci do nepovratnih sredstev, omogočajo povečanje obsega, kar je vzajemno koristno, ter nudijo boljšo podporo posameznim upravičencem, ki sicer ne bi mogli prejeti neposredne finančne podpore Komisije.

2.2. Ocena skupnega sporočila o oblikovanju strategije EU za mednarodne kulturne povezave

Pogovori z deležniki v zvezi z oceno skupnega sporočila so potekali po treh glavnih oseh.

a) Predpostavka, da je bilo leto 2016 izhodišče, ne pa končni rezultat

Deležniki želijo poudariti, da je bilo leto 2016 izhodišče in ne končni rezultat. Skupno sporočilo še ni strategija, temveč dokument, ki opisuje *proces* oblikovanja strategije. Koraki so sicer zelo skromni, a prelomni. Zlasti je pomembno poudariti, da GD DEVCO (medtem preimenovan v INTPA) in GD NEAR nista bila od začetka vključena v pripravo tega skupnega sporočila in na splošno v oblikovanje mednarodnih kulturnih povezav EU. Zaradi tega so se pojavile težave pri usklajevanju med institucionalnimi akterji na področju zunanjih odnosov EU, pri čemer je bil poudarek na kulturi kot orodju tuje diplomacije, medtem ko so bila vprašanja trajnostnega razvoja v ozadju.

Sedanje okoliščine, v katerih smo se znašli, nam dajejo priložnost za ponovno umerjanje strategije ob upoštevanju nekaterih elementov, ki v dokumentu iz leta 2016 niso izpostavljeni, vključno s stanjem glede ustvarjalnega in kulturnega izražanja v neliberalnih državah, vlogo kulture pri trajnostnem razvoju in tonom, ki ga je EU ubrala v svojih mednarodnih kulturnih povezavah.

b) Skupno razumevanje mednarodnih kulturnih povezav in dejavno sodelovanje organizacij civilne družbe

Pri mednarodnih kulturnih povezavah je čedalje bolj pomembna izbira besed. EU in njeni akterji so izraza „kulturna diplomacija“ in „kulturni odnosi“ sprva uporabljali kot sinonima,

vendar je kulturni sektor sčasoma razkril, da se ta dva pojma bistveno razlikujeta. Ne gre le za semantiko: besede imajo svoj pomen in njihova izbira vpliva na sporočilo.

- **Kulturne povezave** so vzajemne, neprisilne mednarodne interakcije med dvema ali več kulturami in zajemajo vrsto dejavnosti, ki jih izvajajo državni in nedržavni akterji v prostoru kulturne in civilne družbe. Splošni dosežki kulturnih povezav so večja povezljivost, boljše medsebojno razumevanje, sklepanje novih in poglobljanje obstoječih odnosov, vzajemno koristne transakcije in okrepljen trajnostni dialog med državami, ljudmi, nedržavnimi akterji in kulturami. Delujejo v obeh smereh.
- **Kulturna diplomacija** se nanaša na države, ki se prek kulture povezujejo z drugimi državami ali narodi, pri čemer prevladuje enostransko zagovorništvo, ki ga usmerja vlada, manj poudarka pa je na vzajemnih koristih in dialogu. Kulturna diplomacija je pod vplivom politike, ki je neločljivo povezana z zunanjo politiko, podrejena je ustreznim državnim institucijam in se lahko uporabi za podporo ciljem politike.

Bistveno je, da se preseže konvencionalni diskurz, ki temelji izključno na uporabi kulture kot orodja „mehke moči“ oziroma vplivanja prek privlačnosti. Ta okvir dejansko ne odseva sedanje teorije in prakse na področju mednarodnih kulturnih povezav, ki se osredotočajo na proces vzpostavljanja kulturnih odnosov in rezultate tega procesa ter temeljijo na krepitvi zaupanja med ljudmi, priznavanju razmerij moči ter prizadevanju za enakost in pravičnost, da bi se spoprijeli s skupnimi izzivi.

EU se postopoma prilagaja tem pomislekom in je uvedla nekaj manjših, a pomembnih sprememb pri uporabi besedišča, na primer s preimenovanjem GD za „razvoj in sodelovanje“ (DEVCO) v GD za „mednarodna partnerstva“ (INTPA), da bi prizadevanja bolj usmerila k enakopravnim partnerstvom med EU in tretjimi državami.

Pomembno je, da so vsi deležniki, vključeni v pogovore, omenili, kako bi lahko nekateri partnerji EU v tretjih državah njen pristop k mednarodnim kulturnim povezavam še vedno dojemali kot preveč evrocentričen in mogoče celo na meji neokolonializma. Zdi se pomembno, da EU in njene institucije naredijo korak nazaj in ocenijo svoj pristop k mednarodnim kulturnim povezavam, ki mora temeljiti na povezovanju med ljudmi in pristopu od spodaj navzgor. EU mora sistematično prisluhni deležnikom ter povečati raznolikost partnerjev in stališč. Pomemben primer dobre prakse, ki bi ga bilo dobro ohraniti in spodbujati, je izkušnja pobude Voices of Culture, platforme za strukturni dialog med kulturnim sektorjem EU in Komisijo. Deležniki zlasti na podlagi najnovejšega poročila o mednarodnih kulturnih povezavah, ki ga je pripravil Voices of Culture, pozivajo k rednemu vključevanju in posvetovanju s civilno družbo v dialogih s Komisijo in državami članicami v okviru odprte metode koordinacije.

Pri tem je pomembno, da pogovori ne potekajo le z organizacijami civilne družbe, temveč bi jih morale slednje tudi voditi. Najboljši dokaz, da gre za zmagovalno formulo, je projekt evropski prostori kulture, ki ga izvaja mreža EUNIC. Namesto da bi se prednostne naloge EU določale s tematskimi merili za izbor, nepovratna sredstva v okviru evropskih prostorov kulture lokalnim skupnostim omogočajo, da same izberejo teme, na katere se želijo osredotočiti v svojih kulturnih projektih. Lokalne organizacije civilne družbe so se tako samostojno odločile, da se bodo osredotočile na prednostne naloge, ki bi jih želela predlagati EU, kot so spodbujanje človekovih pravic, demokracija in boj proti podnebnim spremembam. Če tako opolnomočimo lokalne organizacije civilne družbe in jim prepustimo odgovornost za

to izbiro, postanejo ukrepi akterjev in partnerjev EU bolj legitimni, kot če bi bile iste teme vsiljene z vrha.

Zato deležniki predlagajo, naj se okrepi vloga delegacij EU, ki so bližje terenu in v stalnem stiku z grozdi mreže EUNIC v ciljnih državah/regijah ter imajo zato več možnosti za plodne pogovore z organizacijami civilne družbe, v nasprotju z dosedanjim delovanjem, ki temelji na enakem pristopu za vse.

Podobno in v skladu s tem, kar je bilo omenjeno v zvezi z upravnim bremenom prijave na razpise EU za nepovratna sredstva v okviru programa Ustvarjalna Evropa, je bilo poudarjeno tudi, da se izjemno usposobljenim partnerjem iz tretjih držav pogosto ne uspe prebiti skozi zapletene postopke in zato ne morejo prevzeti vodilne vloge v konzorciju, čeprav so v smislu vsebine in lokalnega znanja za to najprimernejši.

c) Vodenje in izvajanje mednarodnih kulturnih povezav

Po mnenju deležnikov je politično vodenje EU, kar zadeva mednarodne kulturne povezave, precej krhko. Organizacije na področju mednarodnih kulturnih povezav imajo pogosta srečanja in izmenjave s kolegi EU iz ESZD, GD INTPA in GD NEAR, vendar se ti pogovori odvijajo na ravni političnih služb/uradov za stike in vodij enot. V te pogovore se mora nujno vključiti višje vodstvo (deležniki so pohvalili osebno zavzetost nekdanjega generalnega direktorja GD DEVCO pri razvoju mednarodnih kulturnih povezav), prav tako nujno je sodelovanje predstavnikov Coreperja in veleposlanikov ter vidnejši politični angažma ustreznih komisarjev. Deležniki so zlasti opazili precejšnje razlike v sodelovanju in zanimanju med prejšnjim in sedanjim vodstvom ESZD – nekdanjo visoko predstavnico/podpredsednico Federico Mogherini so izpostavili kot dober katalizator v pogovorih o mednarodnih kulturnih povezavah.

Po mnenju poročevalke se ta nizka prednostna razvrstitev mednarodnih kulturnih povezav v strategiji zunanjega delovanja EU zrcali v imenovanju odgovornih kontaktnih točk za kulturo v delegacijah EU, ki so običajno osebe iz ekip za ozaveščanje in ne operativni vodje ali strokovnjaki za politiko. To vodi v nevarno napačno predstavo o kulturi kot področju, ki je povezano le s komunikacijo in prireditvami za predstavitev umetniške produkcije občinstvu in silosne razprave, namesto kot samostojnemu političnemu področju, ki ga je treba prečno obravnavati v vseh odnosih s tretjimi državami in stranmi. Zdi se, da se je vrednost kulture na splošno izgubila s prevodom.

2.3. Glavno priporočilo: spremljanje in vrednotenje

Tako pri novi evropski agendi za kulturo kot pri skupnem sporočilu o oblikovanju strategije EU za mednarodne kulturne povezave je bilo ugotovljeno, da so možne izboljšave tudi na področju spremljanja in vrednotenja. Jasno je, da je treba bolj opredeliti, kaj pomeni, da je kulturni projekt „uspešen“: zlasti je treba upoštevati tako kvantitativne kot kvalitativne ključne kazalnike uspešnosti, ohraniti je treba odprtost pri ocenjevanju uspeha in neuspeh vrednotiti kot učni mehanizem. Merjenje uspešnosti kulturnega projekta, zlasti v kvalitativnem smislu, je težavno, vendar je lahko temeljitejše in kakovostnejše spremljanje in vrednotenje koristno tudi za krepitev kulturne raznolikosti.

3. Sklepna ugotovitev

Poročevalka na splošno meni, da sta agenda za kulturo in skupno sporočilo zelo dobri izhodišči za oblikovanje politik na kulturnem področju.

Komisija in države članice so dosegle napredek pri skoraj vseh ciljnih agende za kulturo, večinoma z vzpostavitvijo platform za ustvarjalne in kulturne delavce ter z objavo poročil o odprti metodi koordinacije in izmenjavo primerov dobre prakse. Kljub temu moramo biti ambicioznejši in bolj zavzeti pri udeleževanju rezultatov projektov in priporočil.

Skupno sporočilo ostaja mejnik na področju mednarodnih kulturnih povezav EU, kjer je bil narejen velik napredek. Vseeno se zdi, da je njegovo izvajanje močno odvisno od zavezanosti posameznih oblikovalcev politik EU ter uslužbenecv Komisije, ESZD in delegacij EU. Poročevalka je trdno prepričana, da to potrjuje potrebo po celoviti strategiji, ki bo vključevala ustrezne finančne in človeške vire.

Nazadnje poročevalka poudarja, da je pri izvajanju agende za kulturo in skupnega sporočila potreben ponoven razmislek o metodah spremljanja in vrednotenja, zlasti z vključitvijo kvalitativnih kazalnikov, da se izboljšata kontinuiteta in trajnost uspešnih projektov ter da se na koncu zagotovi, da se pozitivni rezultati sčasoma ne izgubijo.

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o izvajanju nove agende za kulturo in strategije EU za mednarodne kulturne povezave (2022/2047(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 in ciljev OZN za trajnostni razvoj in zlasti cilja 17 o oživitvi svetovnega partnerstva za trajnostni razvoj,
- ob upoštevanju končne izjave, sprejete na Unescovi svetovni konferenci o kulturnih politikah in trajnostnem razvoju – MONDIACULT 2022, ki je potekala v Ciudad de Mexico od 28. do 30. septembra 2022,
- ob upoštevanju izjave, ki je bila sprejeta po neformalnem srečanju ministrov držav članic Evropske unije, pristojnih za kulturo in evropske zadeve, ki je potekalo 3. maja 2019 v Parizu,
- ob upoštevanju resolucije Sveta Evrope z dne 8. decembra 2010 o vzpostavitvi razširjenega delnega sporazuma o kulturnih poteh,
- ob upoštevanju poročila z dne 4. maja 2017, ki ga je pripravila delovna skupina strokovnjakov držav članic za odprto metodo koordinacije, z naslovom „How culture and the arts can promote intercultural dialogue in the context of the migratory and refugee crisis“ (Kako lahko kultura in umetnost spodbujata medkulturni dialog v kontekstu migrantske in begunske krize);
- ob upoštevanju poročila delovne skupine strokovnjakov držav članic za odprto metodo koordinacije z dne 17. decembra 2019 o trajnostnem kulturnem turizmu,
- ob upoštevanju poročila z dne 4. junija 2021, ki ga je pripravila delovna skupina strokovnjakov držav članic za odprto metodo koordinacije z naslovom „Towards gender equality in the cultural and creative sector“ (Na poti k enakosti spolov v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih),
- ob upoštevanju poročila delovne skupine strokovnjakov držav članic za odprto metodo koordinacije z dne 5. septembra 2022 o krepitvi odpornosti kulturne dediščine na podnebne spremembe,
- ob upoštevanju poročila delovne skupine strokovnjakov držav članic za odprto metodo koordinacije z dne 22. septembra 2022 z naslovom „Stormy Times. Nature and Humans: Cultural Courage for Change“ (Viharni časi. Narava in ljudje: kulturni pogum za spremembe),
- ob upoštevanju Konvencije OZN o pravicah invalidov,
- ob upoštevanju Rimske izjave ministrov za kulturo skupine G20 z dne 30. julija 2021,
- ob upoštevanju člena 8(2) Rimskega statuta Mednarodnega kazenskega sodišča,
- ob upoštevanju konvencije Sveta Evrope o protipravnih ravnanjih v zvezi s kulturnimi

- dobrinami (konvencija iz Nikozije),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 22. maja 2018 z naslovom Nova evropska agenda za kulturo (COM(2018)0267),
 - ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 8. junija 2016 z naslovom Oblikovanje strategije EU za mednarodne kulturne povezave (JOIN(2016)0029),
 - ob upoštevanju dokumenta z naslovom „Skupna vizija, enotno ukrepanje: močnejša Evropa – Globalna strategija za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije“, ki jo je 28. junija 2016 predstavila podpredsednica Evropske komisije/visoka predstavnica Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko,
 - ob upoštevanju skupnih smernic Evropske službe za zunanje delovanje in nacionalnih kulturnih inštitutov EU, objavljenih januarja 2021,
 - ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 28. oktobra 2018 o izvajanju, rezultatih in splošni oceni evropskega leta kulturne dediščine 2018 (COM(2019)0548),
 - ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 15. septembra 2021 z naslovom Novi evropski Bauhaus – Lepo, trajnostno, skupaj (COM(2021)0573),
 - ob upoštevanju poročila Komisije z dne 29. junija 2022 o delovnem načrtu za področje kulture 2019–2022 (COM(2022)0317),
 - ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 15. novembra 2018 o delovnem načrtu za področje kulture 2019–2022,
 - ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 7. junija 2019 o strateškem pristopu EU k mednarodnim kulturnim odnosom in okviru za ukrepanje,
 - ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 22. januarja 2018 o celostnem pristopu k zunanjim konfliktom in krizam,
 - ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 21. junija 2021 o pristopu EU h kulturni dediščini v konfliktih in krizah,
 - ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 18. maja 2021 o okrevanju, odpornosti in vzdržnosti kulturnega in ustvarjalnega sektorja,
 - ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 8. junija 2018 o potrebi po postavljanju kulturne dediščine v ospredje politik EU,
 - ob upoštevanju rimske izjave z dne 25. marca 2017, ki so jo podprli voditelji 27 držav članic, Evropskega sveta, Evropskega parlamenta in Evropske komisije,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. decembra 2018 o novi evropski agendi za kulturo¹,

¹ UL C 388, 13.11.2020, str. 30.

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 5. julija 2017 o oblikovanju strategije EU za mednarodne kulturne povezave²,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. januarja 2021 o zagotavljanju uspešne politične zapuščine za evropsko leto kulturne dediščine³,
- ob upoštevanju svojih resolucij z dne 7. junija 2007 o socialnem statusu umetnikov⁴ ter z dne 20. oktobra 2021 o položaju umetnikov in okrevanju kulturnega sektorja v EU⁵,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 8. marca 2022 o vlogi kulture, izobraževanja, medijev in športa v boju proti rasizmu⁶,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. septembra 2020 o kulturni obnovi Evrope⁷,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. septembra 2022 o novem evropskem Bauhausu⁸,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. septembra 2020 o učinkovitih ukrepih za bolj „zelena“ programa Erasmus+ in Ustvarjalna Evropa ter evropsko solidarnostno enoto⁹;
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/818 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi programa Ustvarjalna Evropa (2021–2027)¹⁰,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/817 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi programa Erasmus+, programa Unije za izobraževanje in usposabljanje, mladino ter šport¹¹,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/888 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi programa Evropska solidarnostna enota¹²,
- ob upoštevanju Sklepa (EU) 2021/2316 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. decembra 2021 o evropskem letu mladih (2022)¹³,
- ob upoštevanju Sklepa (EU) 2020/2229 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. decembra 2020 o spremembi Sklepa št. 445/2014/EU o vzpostavitvi aktivnosti Unije za Evropske prestolnice kulture za leta od 2020 do 2033¹⁴,
- ob upoštevanju Sklepa (EU) 2017/864 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2017 o evropskem letu kulturne dediščine (2018)¹⁵,

² UL C 334, 19.9.2018, str. 112.

³ UL C 456, 10.11.2021, str. 24.

⁴ UL C 125 E, 22.5.2008, str. 223.

⁵ UL C 184, 5.5.2022, str. 88.

⁶ UL C 347, 9.9.2022, str. 15.

⁷ UL C 385, 22.9.2021, str. 152.

⁸ Sprejeta besedila, P9_TA(2022)0319.

⁹ UL C 385, 22.9.2021, str. 2.

¹⁰ UL L 189, 28.5.2021, str. 34.

¹¹ UL L 189, 28.5.2021, str. 1.

¹² UL L 202, 8.6.2021, str. 32.

¹³ UL L 462, 28.12.2021, str. 1.

¹⁴ UL L 437, 28.12.2020, str. 116.

¹⁵ UL L 131, 20.5.2017, str. 1

- ob upoštevanju Konvencije Unesca o varovanju in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov iz leta 2005,
 - ob upoštevanju Splošne deklaracije človekovih pravic in zlasti člena 27 o pravici do sodelovanja v kulturnem življenju,
 - ob upoštevanju poročila Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) iz leta 2022 z naslovom „The Culture Fix: Creative people, places and industries“ (Rešitev kulture: ustvarjalni ljudje, prostori in industrija),
 - ob upoštevanju pripravljalnega ukrepa za kulturo v zunanjih odnosih EU in njegovih priporočil,
 - ob upoštevanju akcijskega načrta EU proti trgovini s kulturnimi dobrinami,
 - ob upoštevanju izjave Sveta Evrope iz Santiaga de Compostela z dne 23. oktobra 1987 ob razglasitvi Jakobovih poti za prvo evropsko kulturno pot,
 - ob upoštevanju člena 3(3) Pogodbe o Evropski uniji,
 - ob upoštevanju členov 6 in 167 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
 - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika ter člena 1(1)(e) sklepa konference predsednikov z dne 12. decembra 2002 o postopku pridobitve dovoljenja za pripravo samoiniciativnih poročil in priloge 3 k temu sklepu,
 - ob upoštevanju mnenj Odbora za zunanje zadeve in Odbora za razvoj,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za kulturo in izobraževanje (A9-0279/2022),
- A. ker imata Sporočilo Komisije o novi evropski agendi za kulturo (COM(2018)0267) iz leta 2018 ter Skupno sporočilo o oblikovanju strategije EU za mednarodne kulturne povezave (JOIN(2016)0029) iz leta 2016 odločilno vlogo pri oblikovanju kulturne politike Unije in držav članic, tako v njihovi nacionalni kot mednarodni razsežnosti;
- B. ker se bo delovni načrt Sveta za področje kulture za obdobje 2023–2026 uporabljal kot glavni načrt za usklajevanje kulturnih politik EU v prihodnjih letih in bo pomenil priložnost, da se sproži sprememba paradigme, ki bo kulturnemu in ustvarjalnemu sektorju omogočila, da se prilagodi novi normalnosti po pandemiji in razvije odpornost proti možnim prihodnjim izzivom;
- C. ker je kultura javna dobrina, zato bi bilo treba kulturni in ustvarjalni sektor in industrijo podpirati z ambicioznimi političnimi okviri, ustreznim javnim in zasebnim financiranjem in ustvarjanjem okolja, ki bo spodbujalo delavce v kulturnem in ustvarjalnem sektorju in industriji, pa tudi dostop občinstva do kulture; ker bi moral biti cilj nove evropske agende za kulturo ohraniti, povečati in razširiti živahno in raznoliko evropsko kulturno dogajanje, kjer bi se spodbujala udeležba vseh in nihče ne bi bil zapostavljen;
- D. ker je kulturno ustvarjanje bistven način za posredovanje stališč, tudi kritičnih stališč proti osebam, ki so na oblasti, in je zato izjemno pomembno zagotoviti svobodo izražanja v kulturi, tudi svobodo izražanja medijev;

- E. ker je Evropa kulturna skupnost, ki temelji na skupnih vrednotah in zgodovini ter na nadaljnjem povezovanju; ker imata kultura in kulturna dediščina, vključno z evropskimi kulturnimi potmi, velik potencial za spodbujanje vrednot Evropske unije, krepitev njenih različnih identitet in prispevanje k doseganju njenih ciljev na svetovni ravni, pa tudi k reševanju svetovnih izzivov;
- F. ker je bilo evropsko leto kulturne dediščine 2018 namenjeno podpori in promociji kulture in kulturne dediščine kot „skupnega vira spomina, razumevanja, identitete, dialoga, kohezije in ustvarjalnosti za Evropo“; ker so bili splošni cilji evropskega leta „spodbujati in podpirati prizadevanja Unije, držav članic ter regionalnih in lokalnih organov, v sodelovanju s sektorjem kulturne dediščine in širšo civilno družbo, za zaščito, varstvo, ponovno uporabo, krepitev, vrednotenje in promocijo evropske kulturne dediščine“¹⁶; ker lahko ohranjanje, zaščita in promocija kulturne dediščine v vseh oblikah deluje kot katalizator za krepitev medkulturnih odnosov, miru, demokracije, dolgotrajnega trajnostnega gospodarskega okrevanja, trajnostnega turizma in regionalnega razvoja ter sprave in kulturnega sobivanja, saj krepi vključevanje lokalnih skupnosti na evropski in mednarodni ravni;
- G. ker kultura ustvarja družbene in gospodarske koristi v Uniji in zunaj nje ter ima pomembno vlogo v gospodarstvu in pri ustvarjanju delovnih mest; ker kulturni in ustvarjalni sektor in industrija predstavljata najmanj 4,4 % GDP EU in zaposlujeta približno 7,6 milijona ljudi ter sta zato lahko gonilo lokalnega in regionalnega razvoja; ker sta kulturni in ustvarjalni sektor in industrija močno razdrobljena, saj je več kot 90 % podjetij v teh sektorjih malih in srednjih podjetij, 33 % delovne sile pa je samozaposlene¹⁷ in ima netipične delovne ureditve; ker kulturni in ustvarjalni sektor in industrija prejmeta le minimalen delež gospodarske vrednosti, ki jo ustvarita, kar negativno vpliva na kulturne in ustvarjalne delavce;
- H. ker je bil vpliv pandemije covid-19 na evropski kulturni in ustvarjalni sektor in industrijo ogromen, a neenakomeren glede na različne sektorje, ter je zaostрил izzive, s katerimi se sektorji spopadajo, ter pogosto netipične delovne pogoje umetnikov in kulturnih delavcev; ker so zapore, omejitve potovanj in drugi potrebni ukrepi, povezani z javnim znanjem, močno vplivali na dejavnosti, ki so omejene na lokacijo, medtem ko so se sektorji z večjimi digitalnimi zmogljivostmi lažje spoprijeli s krizo; ker se nekatere kulturne navade, ki so bile med pandemijo pozabljene, v številne sektorje niso sistematično vrnile;
- I. ker naložbe v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ne odražajo izjemnega gospodarskega in socialnega pomena kulturnega in ustvarjalnega sektorja in industrije, zato so ti sektorji precej premalo zastopani v skupnih prizadevanjih EU za podporo okrevanju in odpornosti evropskega gospodarstva po pandemiji; ker je Parlament pozval k naložbi v višini 2 % sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost v kulturni in ustvarjalni sektor in industrijo ter ponovno poudaril, kako pomembne so ustrezne naložbe v kulturno agendo EU¹⁸; ker je le 16 držav članic v svoje nacionalne načrte za okrevanje in odpornost vključilo kulturo in ker je večina držav članic kljub temu, da je

¹⁶ UL L 131, 20.5.2017, str. 1

¹⁷ Ernst & Young, *Rebuilding Europe: The cultural and creative economy before and after the COVID-19 crisis*, januar 2021 (Obnova Evrope: kulturno in ustvarjalno gospodarstvo pred krizo zaradi pandemije covid-19 in po njej).

¹⁸ Resoluciji Evropskega parlamenta z dne 17. septembra 2020 o kulturni obnovi Evrope (UL C 385, 22.9.2021, str. 152) in z dne 20. oktobra 2021 o položaju umetnikov in okrevanju kulturnega sektorja v EU (UL C 184, 5.5.2022, str. 88).

bil cilj 2 % v povprečju dosežen na ravni EU, ostala dosti pod to številko;

- J. ker je Parlament v svojih resolucijah z dne 7. junija 2007 in 20. oktobra 2021 pozval k izboljšanju delovnih pogojev v evropskem kulturnem in ustvarjalnem sektorju in industriji ter uvedbi evropskega statusa umetnika kot skupnega okvira za delovne pogoje in minimalne standarde, skupne vsem državam EU;
- K. ker se za kulturno udeležbo lahko šteje tako pasivna udeležba kot tudi aktivno ustvarjanje, ne glede na to, ali se izvaja na ljubiteljski ali poklicni ravni; ker ima tako aktivna kot pasivna kulturna udeležba številne gospodarske, socialne in zdravstvene koristi;
- L. ker je v sporočilu Komisije z dne 22. maja 2018 o novi evropski agendi za kulturo (COM(2018)0267) poudarjen pomen kulture in umetnosti pri vključevanju beguncev in drugih migrantov;
- M. ker Svetovna zdravstvena organizacija¹⁹ že dolgo priznava, da so umetnost in kulturne dejavnosti koristne za zdravje, vključno z duševnim zdravjem, in dobro počutje posameznika in družbe, zlasti zaradi svoje večplastnosti in sestavnih delov, vključno s socialno interakcijo, senzorično aktivacijo, čustvenim izražanjem, kognitivno stimulacijo in telesno dejavnostjo, ter svoje zmožnosti, da spodbujajo številne psihološke, vedenjske in socialne procese; ker se je izkazalo, da imata umetnost in kultura neprecenljivo vrednost za odpornost družb v času kriz;
- N. ker so umetnost in umetniške discipline pomemben sestavni del in spodbujevalni dejavnik formalnega, priložnostnega in neformalnega izobraževanja ter osebnega razvoja; ker učenje z umetnostjo in umetniškimi disciplinami ter o njih prispeva k razvoju znanj, spretnosti in kompetenc, kot so ustvarjalno mišljenje druga prenosljiva znanja in spretnosti; ker ta sestavni del v nacionalnih šolskih učnih načrtih ni dovolj razvit; ker lahko države članice s krepitvijo naravoslovja, tehnologije, inženirstva, umetnosti in matematike spodbujajo kulturo inovacij in ustvarjalnosti od zgodnje starosti do vseživljenjskega učenja;
- O. ker bi bilo treba umetniško raziskovanje izenačiti z drugimi raziskovalnimi disciplinami in ga enakovredno financirati zaradi njegove lastne vrednosti in njegovega bistvenega prispevka k ustvarjanju inovacij;
- P. ker ima program EU Ustvarjalna Evropa za kulturni in ustvarjalni sektor pomembno vlogo pri spodbujanju umetnosti, kulture in avdiovizualnih vsebin ter podpiranju kakovostnih medijev, predvsem podporo projektom na lokalni ravni, malim podjetjem in posameznim umetnikom; ker prispeva k strategiji Unije za mednarodne kulturne povezave s prizadevanjem za zagotovitev dolgoročnega učinka prostopa medčloveških stikov, ki vključuje kulturna omrežja, civilno družbo in lokalne organizacije; ker je bila večina pričakovanih rezultatov delovnega načrta Sveta za področje kulture za obdobje 2019–2022 dosežena z ukrepi, predvidenimi v tem programu;
- Q. ker so kulturne povezave na splošno opredeljene²⁰ kot medsebojne, neprisilne,

¹⁹ Fancourt, D. in Finn, S. *What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review*, Regionalni urad SZO za Evropo (Zbirno poročilo mreže za zdravstvene dokaze 67), København, 2019.

²⁰ British Council and Goethe Institut, *Cultural Value – Cultural Relations in Societies in Transition: A Literature Review* (Kulturna vrednost – Kulturne povezave v družbah v prehodu: pregled literature), 2018, str. 7.

nadnacionalne interakcije med dvema ali več kulturami, ki zajemajo vrsto dejavnosti, ki jih izvajajo državni in nedržavni akterji v prostoru kulturne in civilne družbe; ker so splošni dosežki kulturnih povezav večja povezljivost, boljše medsebojno razumevanje, sklepanje novih in poglobljanje obstoječih odnosov, vzajemno koristne transakcije in okrepljen trajnostni dialog med državami, ljudmi, nedržavnimi akterji in kulturami, torej gradijo odpornejše družbe;

- R. ker se kulturna diplomacija nanaša na države, ki se prek kulture povezujejo z drugimi državami ali narodi, pri čemer vladno in enostransko zagovorništvo prevladuje nad vzajemnimi koristmi in dialogom; ker je kulturna diplomacija pod vplivom politike, ki je neločljivo povezana z zunanjo politiko, podrejena je ustreznim državnim institucijam in se lahko uporabi za podporo ciljem politike²¹;
- S. ker bi morala EU s svojimi prizadevanji na področju mednarodnih kulturnih povezav ter kulturne diplomacije, ki so pomemben del njenega nabora diplomatskih orodij, skušati spodbujati vrednote, kot sta solidarnost in bratstvo, in pri tem vključevati akterje na vseh ravneh javnih institucij in civilne družbe; ker bi se z dodelitvijo finančnih sredstev tem akterjem, zlasti za mednarodne kulturne povezave, znatno povečala njihove zmogljivosti za sprostitvev njihovega potenciala;
- T. ker lahko imajo diaspore tretjih držav v EU in evropske diaspore v tretjih državah pomembno vlogo pri krepitvi kulturnih povezav med EU in drugimi državami;
- U. ker je EU leta 1993 vzpostavila poseben sistem (t. i. kulturno izjemo), da bi kulturne dobrine in storitve zaščitila pred prostotrgovinskimi pravili, saj se kultura ne bi smela obravnavati kot tržno blago in ne bi smela biti odvisna od potreb trga;
- V. ker v agendi OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 in ciljih OZN za trajnostni razvoj kultura ni izrecno obravnavana, čeprav je svetovna javna dobrina in tako medsektorska razsežnost trajnostnega razvoja kot tudi cilj sama po sebi, kakor je bilo pojasnjeno v globalnih kampanjah, kot je #Culture2030Goal;
- W. ker digitalne tehnologije vplivajo na vse vidike kulturnega življenja, pa tudi na delo umetnikov, kulturnih delavcev, organizacij in institucij, ki si lahko z njimi olajšajo interakcijo z različnimi vrstami občinstva in omogočijo dostop do svojih del; ker digitalni prehod tega sektorja podpirajo različni programi financiranja in pobude EU, zlasti Obzorje Evropa, Erasmus+, Ustvarjalna Evropa in novi evropski Bauhaus; ker ima digitalizacija ogromen potencial in je spremenila način ustvarjanja, produkcije in izmenjave vsebine v kulturnem in ustvarjalnem sektorju in industriji ter povečala možnosti za rast in krepitev kulturne udeležbe; ker digitalizacija prinaša tudi izzive v zvezi z raznolikostjo, pravičnim plačilom in dostopom do kulture ter pogloblja neenakosti, med drugim zaradi pomanjkanja ustreznih digitalnih znanj in spretnosti;
- 1. je seznanjen z na splošno zadovoljivim izvajanjem nove evropske agende za kulturo ter skupnega sporočila o oblikovanju strategije EU za mednarodne kulturne povezave; vendar ugotavlja, da so v oceni izvajanja nove evropske agende za kulturo izpostavljene pomanjkljivosti, predvsem v zvezi s prednostnimi nalogami; priznava, da sta bila oba dokumenta kos izzivom, ki jih prinašajo nepredvidene krize, kot je pandemija covid-19, a kljub temu poudarja, da je treba njun strateški okvir posodobiti, da se določijo

²¹ Rivera, T., *Distinguishing Cultural Relations From Cultural Diplomacy: The British Council's Relationship With Her Majesty's Government* (Razlikovanje med kulturnimi povezavami in kulturno diplomacijo: odnos med organizacijo British Council in vlado njenega veličanstva), Figueroa Press, Los Angeles, 2015, str. 9–10.

splošni cilji kulturne politike EU in praktična orodja, ki naj se uporabijo za njihovo izvajanje, vključno s pojasnitvijo, kako delovni načrt Sveta za kulturo in strategija EU za mednarodne kulturne povezave prispevata k uresničevanju posodobljene nove evropske agende za kulturo;

2. priznava, da je delovni načrt Sveta za področje kulture za obdobje 2023–2026 bistveno orodje za usmerjanje strategij držav članic pri obravnavanju tem, ki so pomembne za kulturni in ustvarjalni sektor in industrijo v Evropi; v zvezi s tem bi morale biti prednostne naloge v delovnem načrtu Sveta za kulturo za obdobje 2023–2026 osredotočene na:
 - i. okrevanje in odpornost kulturnega in ustvarjalnega sektorja in industrije z nadaljnjo krepitvijo njihove sposobnosti odzivanja na prihodnje pretrese;
 - ii. kulturo in trajnostnost s predstavitvijo kulture kot gonilne sile trajnostnega razvoja, blaginje in socialne pravičnosti;
 - iii. status ter delovne in socialne pogoje delavcev v kulturnem in ustvarjalnem sektorju;
 - iv. zaščito in promocijo kulturne dediščine;
 - v. krepitev in zagotavljanje učinkovitega razvoja in izvajanja mednarodnih strategij za kulturne povezave;
3. poudarja, da bi se moralo z delovnim načrtom Sveta za obdobje 2023–2026 povečati sodelovanje na področju kulturne politike in da bi moral vključevati okvire vrednotenja kot pristop k spremljanju izvajanja; poudarja, da bi bilo treba delovne metode, predvidene v delovnem načrtu Sveta, pregledati, da bi bile postopkovno enostavnejše in učinkovitejše, ter razmisliti o ustanovitvi ciljno usmerjenih delovnih skupin;
4. opozarja, da je delovni načrt Sveta za področje kulture za obdobje 2023–2026 priložnost za napredek k celovitejši kulturni politiki na ravni EU; poudarja, da ta ambicija zahteva sorazmerno financiranje; opozarja, da kulturni in ustvarjalni sektor in industrija prejmeta le minimalen delež gospodarske vrednosti, ki jo ustvarita, ter potrebujeta nove, alternativne in stabilne vire financiranja;
5. pozdravlja krepitev programa Ustvarjalna Evropa za obdobje 2021–2027, zlasti podvojitve proračuna v primerjavi s predhodnim, in večji poudarek na kulturni raznolikosti, vključevanju, mobilnosti, nadvladanem ustvarjanju in političnem sodelovanju ter digitalizaciji, ozelenitvi in odpornosti kulturnega in ustvarjalnega sektorja in industrije; je kljub temu zelo zaskrbljen, ker je financiranje programa Ustvarjalna Evropa še vedno precej prenizko za doseganje njegovih ciljev in ker bi morebitno krčenje letnega proračuna za program resno ogrozilo okrevanje kulturnega in ustvarjalnega sektorja in industrije; zato vztraja, da je treba v prihodnji reviziji večletnega finančnega okvira zagotoviti ustrezno raven financiranja programa;
6. poziva države članice, naj v celoti izkoristijo potencial financiranja, programov in politik EU, namenjenih kulturi, ter njihove sinergije z ustreznimi programi, zlasti Obzorjem Evropa, Erasmus+, novim evropskim Bauhausom in drugimi; spodbuja Komisijo, naj te sinergije še naprej izkorišča, da bi čim bolj povečala njihove pozitivne učinke, tako z vidika vsebine kot z vidika razpoložljivosti financiranja v okviru notranje in zunanje razsežnosti; vztraja, da bi bilo treba kulturo in kulturno dediščino horizontalno vključiti v vse politike EU, zlasti v politike, povezane z zelenim in

digitalnim prehodom; poziva države članice, naj spodbujajo razvoj kulture in tehničnih raziskav ter varujejo naravno, zgodovinsko in umetniško dediščino, tudi v interesu prihodnjih generacij;

7. priznava, da pri odprti metodi koordinacije na področju kulture manjkajo konkretni in institucionalizirani mehanizmi za spremljanje; zato priporoča izvajanje posebnih časovnic in kazalnikov, ki bi lahko omogočili ukrepe spremljanja ali ocenjevanje uspešnosti držav članic; poziva k razširitvi sodelovanja z državami, ki niso članice EU, v skupinah za odprto metodo koordinacije, saj se je izkazalo za koristno;
8. obžaluje, da imajo poročila, pripravljena na ravni odprte metode koordinacije, omejen neposreden vpliv na oblikovanje politike na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, ker ni zagotovljeno ustrezno razširjanje in povezovanje med sodelujočimi državami in nacionalnimi ministrstvi; zato priporoča, naj se na podlagi pristopa, ki bi se bolj opiral na dokaze, pripravijo poročila z jasnimi in konkretnimi političnimi priporočili; poleg tega poziva Komisijo, naj digitalno razširja informacije o ugotovitvah odprte metode koordinacije na nacionalni ravni in ravni EU v čim več jezikih;
9. pozdravlja vzpostavitev strukturiranega dialoga Glasovi kulture, ki organizacijam civilne družbe v kulturnem sektorju zagotavlja platformo za sodelovanje s Komisijo in odprto metodo koordinacije; priznava, da je strukturirani dialog s civilno družbo olajšal medsektorsko sodelovanje, mreženje in izmenjave; vendar poudarja, da interakcija med odprto metodo koordinacije in platformami za strukturirani dialog ni zadostna, in zato spodbuja pogostejše in bolj sistematične izmenjave med člani strukturiranega dialoga in odprte metode komunikacije ter razširjeno sodelovanje za vključitev vseh podsektorjev; poziva Komisijo in države članice, naj redno spremljajo priporočila iz končnih poročil, konferenc, delavnic in vseh drugih dogodkov, organiziranih v okviru odprte metode koordinacije in strukturiranega dialoga; spodbuja države članice, naj tem priporočilom sledijo s konkretnimi spremembami politike in akcijskimi načrti;
10. pozdravlja pilotni projekt – Vzpostavitev vozlišča evropske dediščine za podporo celostnemu in stroškovno učinkovitemu spremljanju evropskega leta kulturne dediščine; v skladu z resolucijo Parlamenta o zagotavljanju uspešne politične zapuščine za evropsko leto kulturne dediščine²²; poziva Komisijo in države članice, naj podprejo oblikovanje več partnerstev z zasebnim, javnim in neprofitnim sektorjem za ohranjanje kulturne dediščine ob popolnem spoštovanju načela dodatnosti ter pregledajo in posodobijo evropski okvir ukrepanja na področju kulturne dediščine, da bi zagotovili varstvo kulturne dediščine v Evropi po koncu pandemije; poudarja, da je pomembno še naprej graditi na tej zapuščini z ustreznimi sredstvi; ponavlja, kako pomemben je znak evropske dediščine kot projekt inovativne krepitve ozaveščenosti o kulturnih in zgodovinskih koreninah EU;
11. poziva države članice, naj v celoti uveljavijo načelo iz 27. člena Splošne deklaracije človekovih pravic in priznajo pravico do kulturnega, umetniškega in znanstvenega življenja ter s tem povezane kulturne pravice kot človekove pravice za vse, kar bo vsem posameznikom omogočilo, da sodelujejo v kulturnem življenju skupnosti, uživajo v umetnosti in delijo njene koristi; poziva države članice, naj sprejmejo vse ustrezne ukrepe, da bi odpravile vse ovire za uveljavljanje teh pravic, med drugim tudi ovire, povezane s socialno-ekonomskimi okoliščinami, dohodki in fizično dostopnostjo, ter naj

²² UL C 456, 10.11.2021, str. 24.

ustvarijo potrebne pogoje, da se bo lahko vsak prosto kulturno udeleževal;

12. vztraja, da je svoboda umetniškega izražanja ključni element ustvarjalnosti in kulturne produkcije, saj zagotavlja, da umetniška dela odražajo raznolikost in bogastvo naših družb, ter jo je zato treba zagotoviti vsem ustvarjalcem; poziva Komisijo, naj v svoja letna poročila vključi svobodo umetniškega izražanja kot samostojen kazalnik spoštovanja pravne države; poziva Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj preučita konkretne načine za zagotovitev spoštovanja svobode umetniškega izražanja ogroženih umetnikov, zlasti zaradi vojn in geopolitične nestabilnosti;
13. potrjuje svojo trdno zavezanost enakosti spolov in podpira vključevanje načela enakosti spolov kot enega od svojih političnih pristopov za zagotavljanje enakosti; znova poudarja vlogo, ki jo lahko ima kultura pri spodbujanju enakosti spolov ter pri ekonomskem in kulturnem opolnomočenju žensk in spolnih manjšin; poziva Komisijo, naj preseže svoj predlog za uvedbo izbirnih meril za nagrajevanje projektov, ki zagotavljajo enakost spolov v svoji organizaciji, ter uvede mehanizme spremljanja in ocenjevanja za pridobitev zadostnih podatkov o enakosti spolov in vključevanju načela enakosti spolov v organizacijah, ki so upravičenke različnih evropskih programov, ter morebitnih ukrepov za izboljšanje; poziva Komisijo in države članice, naj ženskam in spolnim manjšinam olajšajo dostop do kulturnega in ustvarjalnega sektorja in industrije, vključno s podjetništvom;
14. poudarja, da bi bilo treba zbiranje podatkov obravnavati kot ključno medsektorsko prednostno nalogo v delovnem načrtu Sveta za področje kulture za obdobje 2023–2026; poziva države članice in Komisijo, naj si bolj prizadevajo za zbiranje posodobljenih in primerljivih podatkov o kulturi, vključno z evidentiranjem in primerjanjem primerov dobre prakse ter strukturnim vključevanjem strokovnjakov, deležnikov in javnih organov ter občinstva, ne le iz kulturnega sektorja, temveč tudi iz vseh gospodarskih sektorjev;
15. poudarja, da je treba na podlagi kvantitativnih in kvalitativnih ciljev ter na strateški in projektni ravni strožje spremljati in vrednotiti izvajanje vseh ukrepov v okviru nove evropske agende za kulturo in skupnega sporočila iz leta 2016 z naslovom Oblikovanje strategije EU za mednarodne kulturne povezave ter o tem sistematično poročati v skladu z visokimi standardi; poziva Komisijo, naj pripravi več kazalnikov in oblikuje širši pogled na vrednotenje rezultatov projektov, pri čemer naj upošteva tudi kvalitativne rezultate, kot so ustvarjanje skupnosti in izkušnje, pridobljene iz projektov, ki so se prenehali izvajati; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo trajnost kulturnih projektov in pobud, ki jih financira EU;

Socialna razsežnost

16. spodbuja države članice, naj spodbujajo tako aktivno kot pasivno udeležbo ljudi v kulturnih in umetniških dejavnostih ter vlagajo vanj, ne le s komunikacijskimi kampanjami in kampanjami ozaveščanja, temveč tudi in večinoma s skladnimi, celovitimi in vključujočimi političnimi ukrepi in spodbudami za opredelitev in odpravo upravnih, finančnih in jezikovnih ovir za udeležbo, vključno s tistimi, ki so povezane s socialno-ekonomskimi okoliščinami, dohodkom in fizično dostopnostjo, ter za marginalizirane, prikrajšane in ranljive skupine, s posebnim poudarkom na primestnih, podeželskih in odročnih območjih ter območjih, ki jim grozi odseljevanje;
17. poziva države članice, naj spodbujajo obstoječe kulturne in umetniške dejavnosti ter

zagotovijo dodatne priložnosti za dejavno udeležbo, povečajo zmožnost za doseganje novega občinstva, vključijo cilje za kulturno udeležbo v oblikovanje politik, ki presega kulturno politiko, ter sprejmejo pristop na podlagi kulturnih pravic, ki bo presegal ozko osredotočenost na dostop do smiselne udeležbe in pri katerem nihče ne bo zapostavljen;

18. obžaluje, da so najnovejši razpoložljivi podatki o udeležbi v kulturi, ki jih je zbral Eurostat, iz leta 2015; poziva Komisijo, naj glede na drastične spremembe, ki so se od takrat zgodile v kulturnem in ustvarjalnem sektorju ter industriji, zlasti zaradi pandemije covid-19 in inovativnega tehnološkega razvoja, pripravi raziskavo Eurostata o kulturni udeležbi in trendih v EU, pri čemer naj zbere in analizira statistične podatke na različnih teritorialnih ravneh (nacionalni, regionalni itd.), posebno pozornost pa naj nameni udeležbi na primestnih, podeželskih in obrobni območjih ter v marginaliziranih socialno-ekonomskih skupnostih ter prikrajšanih in ranljivih skupinah;
19. je seznanjen z delom Komisije, da bi moč kulture in kulturne raznolikosti izkoristila za socialno kohezijo, blaginjo in udeležbo ter na splošno za krepitev državljanstva, poznavanja pravic in vrednot EU in demokracije; poudarja vlogo kulture v času krize in poziva k oceni, katere kulturne strategije in politike so prispevale k večji socialni vključenosti, zaposlitvenim možnostim in gospodarskemu razvoju; priporoča, naj se nadaljnje delo v tej smeri opira na rezultate in izkušnje, pridobljene z vsemi ustreznimi projekti in delavnicami, kot je delavnica za strokovnjake držav članic EU o kulturi za socialno kohezijo, ki je potekala novembra 2020, in na listino iz Porto Santa o kulturni demokraciji;
20. poziva Komisijo in države članice, naj poskrbijo, da bodo najbolj marginalizirane in premalo zastopane skupine vključene v kulturne dejavnosti in pobude, ne le kot pasivni prejemniki, ampak tudi kot aktivni ustvarjalci teh dejavnosti, s čimer bi se med vsemi ljudmi okrepil občutek skupne pripadnosti in prihodnosti; v zvezi s tem pozdravlja začetek izvajanja neodvisne študije z naslovom „The importance of citizens’ participation in culture for civic engagement and democracy – policy lessons from international research“ (Pomen udeležbe državljanov pri kulturi za državljansko udeležbo in demokracijo – izsledki politik na podlagi mednarodne raziskave) in z zanimanjem pričakuje njeno objavo novembra 2022; spodbuja Komisijo, naj posreduje rezultate študije in sprejme ustrezne nadaljnje ukrepe;
21. poudarja pomen kulturnih programov pri vključevanju beguncev in migrantov v evropske družbe ter poziva Komisijo in države članice, naj še naprej spodbujajo ukrepe, predvidene v novi evropski agendi za kulturo – vključevanje beguncev in drugih migrantov;
22. spodbuja države članice, naj priznajo vlogo umetnosti in kulture pri spodbujanju zdravega načina življenja, duševnega zdravja ter blaginje posameznikov in družbe; poudarja pomen kulturnih in umetniških pobud za izboljšanje zdravja in kakovosti življenja invalidov; obžaluje škodo, ki jo je povzročila prekinitev teh dejavnosti med pandemijo covid-19; zato poziva države članice, naj umetnost in kulturo vključijo v celovite psihosocialne podporne ukrepe za najbolj ranljive in prikrajšane skupine in skupnosti;
23. poudarja temeljni pomen kulture za razvoj identitete in izražanja posameznikov, zlasti za tiste, ki so pogosto žrtve diskriminacije, na primer ženske, etnične in druge manjšine, invalidi in pripadniki skupnosti LGBTIQ+, pa tudi za razvoj razumevanja družbe in medkulturnih kompetenc, prispevanje k boju proti sovraštvu in rasizmu ter izgradnjo

miroljubnih družb;

24. poudarja pomen kulture za vseživljenjsko izobraževanje ljudi vseh starosti; izraža zaskrbljenost zaradi splošnega zoževanja šolskih učnih načrtov, ki umetnosti in umetniške discipline pogosto odpravljajo na rob v primerjavi z drugimi predmeti; opozarja na pomen celovitih in dobro strukturiranih šolskih učnih načrtov, ki vključujejo umetnost in umetniške discipline, da bi povečali odgovornost in sposobnost posameznika za kulturno udejstvovanje, ter vztraja, da je treba spodbujati ustrezna znanja in spretnosti; zato poziva države članice, naj dodelijo ustrezne finančne in človeške vire in spodbude za umetnost in umetnostne discipline kot učne in zunajšolske dejavnosti na vseh stopnjah izobraževanja ter za usposabljanje izobraževalcev o pomenu in moči kulture za družbo in splošno blaginjo; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj preseže „pristop STEM“ (znanost, tehnologija, inženirstvo in matematika) in namesto tega v celoti sprejme „pristop STEAM“ (znanost, tehnologija, inženirstvo, umetnost in matematika);
25. hkrati s prizadevanjem za nadaljnjo profesionalizacijo kulturnega in ustvarjalnega sektorja in industrije poziva k razvoju strategij za številne amaterske umetnike v Evropi;
26. opozarja, da je čezmejna mobilnost umetnikov in kulturnih delavcev še vedno bistvena sestavina njihovega poklica in da to velja tudi za umetnike in kulturne delavce, ki so državljani tretjih držav; zato poudarja, kako pomembna za njihovo čezmejno mobilnost sta vzajemno priznavanje in čezmejna prenosljivost umetniških kompetenc ter ustvarjalnih spretnosti in kvalifikacij; opozarja, da bi morali instrumenti financiranja, ki podpirajo in povečujejo možnosti za mednarodno mobilnost, spodbujati tudi usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja umetnikov in kulturnih delavcev ter čim bolj spodbujati okoljsko in socialno trajnostno mobilnost;
27. poudarja pomen mobilnosti študentov in mladih delavcev v kulturnem in ustvarjalnem sektorju in industriji za širšo in bolj raznoliko izobrazbo, ki zagotavlja konkretnije in privlačnejše poklicne možnosti ter predstavlja širok in raznolik nabor kulturnih dejavnosti; spodbuja Komisijo in države članice, naj v ta namen zagotovijo boljše možnosti za mobilnost, med drugim prek programa Erasmus+ ter drugih evropskih in nacionalnih pobud;
28. poziva Komisijo, naj na podlagi uspešne pobude DiscoverEU za brezplačne vozovnice Interrail za mlade preuči uvedbo ukrepa v okviru programa Erasmus+, ki bi mladim Evropejcem omogočil pridobitev brezplačne vozovnice za obisk in odkrivanje Jakobovih in drugih evropskih kulturnih poti;
29. opozarja Komisijo in države članice, da je EU z ratifikacijo Konvencije Unesca iz leta 2005 o varstvu in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov sprejela zavezo, zlasti glede mobilnosti prek izmenjav in poenostavitve potovanj v države članice v skladu s prednostno obravnavo umetnikov ter drugih kulturnih delavcev in izvajalcev, pa tudi kulturnih dobrin in storitev iz držav v razvoju; poziva Komisijo, naj predlaga načine za pospeševanje mobilnosti kulturnih delavcev iz tretjih držav, zlasti tistih, ki prihajajo iz držav svetovnega juga, z vzpostavitvijo ustreznih institucionalnih in pravnih okvirov, med drugim s poenostavitvijo vizumskih postopkov;
30. pozdravlja vzpostavitev programa Culture Moves Europe za mobilnost zaposlenih v kulturnem in ustvarjalnem sektorju in industriji v okviru Ustvarjalne Evrope; poudarja, da bo potencial tega programa mogoče v celoti izkoristiti, če bo v prihodnosti podprt z

ustreznim proračunom in če bo lahko dosegel širše občinstvo; vendar obžaluje, da še vedno obstajajo upravne, finančne in jezikovne ovire za mobilnost, in poziva, naj se v okviru tega programa odpravijo obstoječe strukturne ovire za mobilnost na področju umetnosti in kulture; poziva k spodbujanju čezmejnih pristopov h kulturi in iskanja partnerjev za oblikovanje pomembnih evropskih in mednarodnih kulturnih koprodukcij in programov gostovanja umetnikov, da bi spodbudili mobilnost umetnikov in ustvarjalcev s krepitvijo sodelovanja med vsemi udeleženi akterji in izmenjavo dobre prakse, tudi z državami, ki niso članice EU;

31. poziva Komisijo in države članice, naj okrepijo prizadevanja za zagotavljanje kakovostnih informacij o programih za mobilnost in izmenjavo umetnikov ter drugih kulturnih delavcev in izvajalcev, pa tudi materialno podporo za odpravo vseh vrst ovir za mobilnost v kulturnem in ustvarjalnem sektorju in industriji, vključno z upravnimi, finančnimi in jezikovnimi ovirami ter ovirami, povezanimi z invalidnostjo;

Ekonomska razsežnost

32. meni, da morajo imeti delavci v kulturnem in ustvarjalnem sektorju in industriji, ki jih je pandemija covid-19 močno prizadela, koristi od resničnega in ciljnega okrevanja Evrope, zlasti glede na dejstvo, da ta sektor večinoma sestavljajo posamezniki ter male in mikroorganizacije in podjetja, v njem prevladujejo netipične zaposlitve, zaposlitve za nedoločen čas in zaposlitve, vezane na projekt, dohodki pa so pogosto neredni in ne zagotavljajo dolgoročne finančne predvidljivosti; poziva države članice, naj 2 % svojega proračuna namenijo kulturi, kot je Parlament že večkrat zahteval;
33. pozdravlja podporo Komisije državam članicam pri zagotavljanju pravičnega plačila in izboljšanju socialno-ekonomskih pogojev za umetnike in ustvarjalce prek splošnih in sektorskih dialogov; poudarja, da bi bilo treba poleg ukrepov, ki podpirajo gospodarsko okrevanje kulturnega in ustvarjalnega sektorja in industrije, podporo iz mehanizma za okrevanje in odpornost uporabiti zlasti za izboljšanje delovnih pogojev, usposabljanje, izpopolnjevanje in preusposabljanje zaposlenih v kulturnem in ustvarjalnem sektorju in industriji, da bi sledili strukturnim spremembam v teh sektorjih;
34. vendar opozarja, da heterogenost javnih naložb vodi v različno hitrost okrevanja v kulturnem in ustvarjalnem sektorju in industriji, to pa povečuje razlike v kulturnem ekosistemu EU, ki potrebuje stabilno in zanesljivo strukturo in financiranje, ter posledično ogroža evropsko kulturno raznolikost; poudarja, da je treba pri okrevanju kulturnega in ustvarjalnega sektorja in industrije upoštevati sedanja prizadevanja za večjo trajnostnost in digitalizacijo ter izboljšati delovne in plačne pogoje delavcev v kulturnem in ustvarjalnem sektorju in industriji, da bi premagali strukturne težave, ki so obstajale že pred pandemijo covid-19;
35. Komisijo opozarja na večkratne pozive Parlamenta, naj predlaga evropski status umetnika, s čimer bi določila skupni okvir za primerne, poštene in pregledne delovne pogoje in minimalne standarde, skupne vsem državam EU, vključno s pravičnim plačilom, ob polnem spoštovanju odgovornosti držav članic in EU v zvezi s trgovino dela in kulturno politiko, da bi izboljšali socialno-ekonomske pogoje vseh delavcev v kulturnem in ustvarjalnem sektorju in industriji v vseh državah članicah ter zagotovili takšne osnovne pogoje, ki bodo v praksi zagotavljali resnično ustvarjalnost in svobodo izražanja; v zvezi s tem z zanimanjem pričakuje objavo poročila o odprti metodi koordinacije, ki naj bi bilo objavljeno do sredine leta 2023; poziva, naj se ustrezno upoštevajo prispevki ustreznih organizacij civilne družbe, vključno s socialnimi

- partnerji, o zadevah, povezanih s socialno zaščito, da bi zagotovili ustrezne nadaljnje ukrepe v zvezi s tem;
36. poleg tega spodbuja vse države članice, naj izvajajo Direktivo (EU) 2019/790 o avtorskih pravicah na enotnem digitalnem trgu²³, ter poziva države članice, ki direktive še niso prenesle v nacionalno zakonodajo, naj to storijo ter avtorjem in izvajalcem zagotovijo pravično, ustrezno in sorazmerno plačilo; poziva Komisijo, naj podpre prizadevanja za prenos in izvajanje;
 37. z obžalovanjem ugotavlja, da so postopki za pridobitev sredstev EU, tudi v programu Ustvarjalna Evropa, pogosto še vedno preveč težavni in ustvarjajo nepotrebne ovire za vse morebitne upravičence, zlasti male in mikro organizacije v kulturnem in ustvarjalnem sektorju in industriji, katerih upravne zmogljivosti so omejene, ter da to velja za organizacije tako v Evropi kot v tretjih državah; zato poziva Komisijo, naj si prizadeva za večjo ozaveščenost o različnih možnostih financiranja in dodatno poenostavi te postopke, da bi dostop do financiranja EU omogočila širšemu naboru bolj raznolikih organizacij, vključno z malimi in srednjimi organizacijami na najbolj prikrajšanih območjih, ;
 38. poziva Komisijo, naj pri poenostavitvi teh postopkov uporabi načelo večjezičnosti in kulturne raznolikosti ter omogoči predložitev vlog v dodatnih jezikih, začenši z evropskimi, da bi organizacijam in posameznikom, ki nimajo zmogljivosti ali sredstev za prevajanje v angleščino, zagotovili enake možnosti za sodelovanje;
 39. pozdravlja nedavno vzpostavitev kaskadnega financiranja kot sredstva za boljše doseganje vseh upravičencev, zlasti posameznikov ter malih in srednjih organizacij; poziva Komisijo, naj še naprej razvija te sheme v vseh programih, ki so pomembni za kulturni in ustvarjalni sektor in industrijo; svetuje Komisiji, naj pri vzpostavljanju takšnih programov, ki vključujejo posredniške organizacije, upošteva vprašanja morebitnih navzkrižij interesov med posrednikom in končnimi prejemniki, režijske stroške posrednikov pri logistiki in upravljanju nepovratnih sredstev ter merila za izbor in končne ocene nepovratnih sredstev;
 40. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo, da bodo kulturne politike in pobude EU ter držav članic podprte z zadostnimi finančnimi sredstvi, lažjim dostopom do posojil in zmogljivostmi, zlasti v času izredno težkih gospodarskih razmer, da bi presegli pristop, ki temelji na obvladovanju krize, in namesto tega sprejeli dolgoročno strategijo za kulturne politike;
 41. opozarja na glavni cilj Komisije, da spremlja nastajanje ustvarjalnih partnerstev med kulturnim in drugimi sektorji;
 42. poudarja uspeh pobude za evropske prestolnice kulture v smislu razvoja mest in regij v Evropski uniji in pridruženih državah; poudarja, da je potrebno dodatno financiranje evropskih prestolnic kulture, saj so se zaradi pandemije covid-19, ki ji sledi vse višja inflacija, okvirni pogoji za izvajanje projekta evropskih prestolnic kulture precej poslabšali; pozdravlja obzornik kulturnih in ustvarjalnih mest Komisije, ki ga je razvilo Skupno raziskovalno središče Komisije ter ki na podlagi povezovanja med kulturo in turizmom prispeva k objektivnemu ocenjevanju kulturnih in naravnih dobrin regij in

²³ Direktiva (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES, UL L 130, 17.5.2019, str. 92.

mest; spodbuja Komisijo, naj zagotovi nadaljevanje projekta Kulturni in ustvarjalni prostori ter mesta s spodbujanjem kulturnega udejstvovanja ter družbene in mestne preнове;

43. Komisiji in državam članicam svetuje, naj se oprejo na priporočila v poročilu odprte metode koordinacije o trajnostnem kulturnem turizmu, da bi se zagotovilo ustrezno ravnovesje med varstvom in ohranjanjem kulturne dediščine na eni strani ter izboljšanjem dostopa in infrastrukture za obiskovalce na drugi strani; hkrati poziva države članice, naj še naprej pozorno spremljajo tveganja množičnega turizma za kulturno dediščino in naravne ekosisteme, ter poudarja, da je treba najti ravnovesje med rastjo in razvojem turističnega sektorja v mestih, ki so umetniške in turistične destinacije, ter kakovostjo življenja državljanov, ki tam stalno prebivajo;
44. je seznanjen s pomembnim prispevkom pobude novi evropski Bauhaus kot ustvarjalne ter med- in naddisciplinarnе pobude, katere namen je uresničevati cilje novega zelenega dogovora EU s povezovanjem svetov znanosti, tehnologije, umetnosti in kulture ter okoljsko trajnostnost vključevati v vse politike EU; opozarja, da bi morala ta pobuda temeljiti na inovacijah na vseh ravneh ter aktivni udeležbi in smiselnem vključevanju vseh ljudi, tudi ljudi iz socialno prikrajšanih okolij, in lokalnih skupnosti; poudarja, da bi moral novi delovni načrt Sveta za področje kulture odražati pomen pobude za novi evropski Bauhaus, vključno z njeno zunanjo razsežnostjo, in vsebovati jasne ciljne rezultate; znova poziva Komisijo, naj čim prej predstavi predlog, da bi novi evropski Bauhaus v naslednjem večletnem finančnem okviru postal nov samostojen program EU z novimi finančnimi sredstvi;
45. opozarja na velik prispevek umetnosti in kulture k ozaveščanju o vprašanih okolja, podnebja in trajnostnosti ter o družbenih vidikih teh vprašanj, pa tudi k spodbujanju pozitivnih sprememb vedenja; zlasti želi spomniti, da je tradicionalno znanje, ki je del kulturne dediščine, ključno za okrepitev prizadevanj za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje; v ta namen spodbuja Komisijo, naj tesneje sodeluje z državami članicami, civilno družbo ter nacionalnimi in lokalnimi organizacijami, da bi državljanje ozavestila o tej temi in zagotovila posebno financiranje za takšne kulturne pobude prek sinergij z drugimi namenskimi programi, skladi in politikami EU;
46. spodbuja Komisijo, Evropsko službo za zunanje delovanje in države članice, naj kulturne programe oblikujejo po načelih okoljske trajnostnosti in boja proti podnebni krizi ter ocenijo okoljski vpliv vseh programov, ki jih financira EU, v njihovem celotnem življenjskem ciklu; priporoča deležnikom in upravičencem do finančnih sredstev EU, naj si pri oblikovanju, načrtovanju in izvajanju svojih projektov prizadevajo za okolju najprijaznejše metode in pristope;
47. pozdravlja poročilo odprte metode koordinacije z naslovom „Strengthening Cultural Heritage Resilience for Climate Change – Where the European Green Deal meets Cultural Heritage“ (Krepitev odpornosti kulturne dediščine na podnebne spremembe – kjer evropski zeleni dogovor sreča kulturno dediščino) ter spodbuja Komisijo in države članice, naj dejavno sledijo priporočilom iz omenjenega poročila in izkoristijo primere dobre prakse, predstavljene v njem;
48. opozarja, da bi bilo treba med obnovo kulturne dediščine in tradicionalnih stavb posebno pozornost nameniti vprašanju trajnostnosti; priznava, da lahko novi evropski Bauhaus prispeva k varstvu in obnovi mest in njihove kulturne dediščine v primeru naravnih nesreč in nesreč, ki jih povzroči človek; poudarja potrebo po nadaljnji

izmenjavi dobre prakse med državami članicami, pa tudi s tretjimi državami, o varstvu, ohranjanju in obnovi kulturne dediščine, vključno z inovativnimi ukrepi za izboljšanje energetske učinkovitosti obstoječih stavb, pri čemer je treba vedno ohraniti njihov arhitekturni interes ali zgodovinski značaj ter zlasti upoštevati pristnost in kakovost končnih rezultatov obnove, da ne bi vplivali na fizično celovitost, arhitekturno skladnost, zgodovinski značaj ali vrednost zgodovinskih ali umetniških stavb ali zgodovinskih središč, v skladu z ustreznimi nacionalnimi pravili o ohranjanju in Beneško listino o ohranjanju in obnovi spomenikov in spomeniških območij iz leta 1964;

49. opozarja na člen 3 Pogodbe o Evropski uniji, ki določa, da mora EU skrbeti za varovanje in razvoj evropske kulturne dediščine; zato poziva Komisijo, naj to izredno pomembno dejstvo upošteva pri odločanju o vključitvi svinca na seznam snovi, za katere je potrebno dovoljenje, v Prilogi XIV uredbe o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH); znova poudarja, da bi lahko tak ukrep povzročil zaprtje ali preselitev številnih obrtnih podjetij na področjih, kot je industrija barvanega stekla, in navsezadnje vplival na obnovo obsežne dediščine Unije, poleg tega pa bi povzročil izginotje številnih tradicionalnih načinov kmetijske proizvodnje; vztraja, da je treba zahtevano raven varstva zdravja ljudi in okolja uskladiti z ohranjanjem evropske dediščine, ter poziva k trajnemu izvzetju kulturnega sektorja iz omenjene uredbe;
50. poziva Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj okrepi sodelovanje s Svetom Evrope, tudi v zvezi s kulturnimi potmi, da bi spodbudili temeljne vrednote kulturne raznolikosti, medkulturnega dialoga in trajnostnega teritorialnega razvoja manj znanih destinacij, obenem pa ohranili, zaščitili in obnovili kulturno in naravno dediščino teh krajev;
51. priznava, da je digitalizacija sredstvo za povečanje koristi kulturne dediščine; poudarja izzive, ki jih digitalizacija prinaša za kulturni in ustvarjalni sektor in industrijo, pa tudi potrebo po stalnem ponovnem razmisleku o poslovnih modelih in po njihovem preoblikovanju ter po preusposabljanju zaposlenih v tem sektorju; poudarja pomen zagotovljenega financiranja za trajnostno digitalizacijo, ohranjanje in spletno dostopnost kulturnih in ustvarjalnih vsebin ter evropske kulturne dediščine; opozarja, kako pomembno je vlagati v digitalno pismenost za vse, med drugim kot sredstvo za uživanje kulture;
52. poziva Komisijo in države članice, naj bodo pri vprašanju digitalizacije kulturne dediščine pozorne na razvoj, povezan z metaverzumom, ter poskrbijo za ohranjanje evropske kulturne dediščine, ki je reproducirana v virtualnem svetu ali kakor koli prenesena v metaverzum;
53. zlasti opaža pozitiven prispevek vozlišč EU za digitalne inovacije in laboratorijev za ustvarjalne inovacije, ki podpirajo inovacijsko zmogljivost evropskega kulturnega in ustvarjalnega sektorja in industrije na digitalnem in avdiovizualnem področju;
54. pozdravlja vključitev sklopa o kulturi, ustvarjalnosti in vključujoči družbi v program Obzorje Evropa ter povečanje števila razpisov za zbiranje predlogov v zvezi z raziskavami in inovacijami na področju kulturne dediščine ter kulturnega in ustvarjalnega sektorja in industrije, prav tako pozdravlja nedavno vzpostavitev nove skupnosti znanja in inovacij (SZI) o kulturi in ustvarjalnosti v okviru Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo; z zanimanjem pričakuje rezultate teh razpisov, zlasti morebitni prispevek raziskav in inovacij k razvoju evropskih mednarodnih

kulturnih povezav;

55. poziva Komisijo, naj zaščiti intelektualno lastnino digitaliziranega evropskega okolja, ki mora ostati evropska;
56. obžaluje postopno izginjanje tiskanega kulturnega gradiva in vpliv tega trenda na založniški sektor, zlasti na male in srednje velike založnike ter knjigarnarje;

Zunanja razsežnost in mednarodne kulturne povezave

57. meni, da kultura in medkulturni dialog bistveno prispevata k spodbujanju medsebojnega razumevanja znotraj družbe in med različnimi družbami ter k ponovni vzpostavitvi komunikacije prek jezikovnih meja na mednarodnem prizorišču v zahtevnih svetovnih razmerah, kar dokazuje vrednost spoštovanja in podpiranja kulturne raznolikosti in človekovih pravic; poudarja vlogo EU pri spodbujanju stalnega dialoga o kulturnih politikah med državami članicami in tretjimi državami ter poziva države članice, naj zagotovijo ustrezno financiranje, da bi okrepile mednarodne zmogljivosti EU na področju kulture in omogočile, da bi evropski kulturni in ustvarjalni sektor in industrija, vključno z manjšimi organizacijami in umetniki, postala mednarodno dejavna;
58. obsoja, da zlasti avtoritarne vlade zlorabljajo kulturo, tudi prek svojih kulturnih in izobraževalnih ustanov, za svoje poskuse, da bi na novo opredelile mednarodna pravila in vrednote, tako da izpodbijajo njihovo univerzalnost in uveljavljajo svoj politični vpliv s kršenjem umetniške in akademske svobode;
59. poudarja potencial mednarodnih kulturnih povezav EU za boj proti dezinformacijam v tretjih državah in tujemu vmešavanju v EU ter sovražnemu govoru proti EU v neliberalnih in avtoritarnih režimih; poziva Evropsko službo za zunanje delovanje, naj analizira razširjenost in vpliv zlonamernih državnih akterjev v mednarodnih kulturnih povezavah, v katerih sodeluje EU;
60. opozarja na razliko med „kulturnimi povezavami EU“ in „kulturno diplomacijo EU“ v smislu postopkov odločanja, priprave in izvajanja programov ter splošne miselnosti; poudarja, da lahko oba pristopa obstajata sočasno in se dopolnjujeta, vendar se vsak uporablja za drugačen namen;
61. obžaluje, da EU nima jasne in skladne strategije za mednarodne kulturne povezave; odločno spodbuja Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj redno izmenjujeta osvojeno prakso in izkušnje ter naj v sodelovanju z grozdi mreže EUNIC in organizacijami civilne družbe v tretjih državah pripravita skladne strategije na podlagi skupnega razumevanja, kaj so mednarodne kulturne povezave, vključno z opredelitvijo korakov za njihovo izvajanje in prilagojenih smernic za dejavnosti v okviru kulturnih povezav, ki naj jih izvajajo delegacije EU v tretjih državah in diplomatska predstavništva držav članic; priporoča, naj se v teh strategijah predvidijo naložbe v prepoznavnost skupne kulturne dediščine EU in njenega prispevka k spodbujanju demokracije in vrednot ter v strateško komuniciranje o tej dediščini in njenem prispevku;
62. poudarja, da mora EU z uporabo lastnih instrumentov vzpostavljati mednarodne kulturne povezave, da bi na svetovnem prizorišču predstavila kulturno podobo EU, ki je večja od vsote njenih delov, ter tako dopolnjevala delo kulturnih inštitutov držav članic v tujini; poziva k razvoju lastnega avtonomnega nabora orodij za mednarodne kulturne

povezave in kulturno diplomacijo EU, ki bo temeljil na izkušnjah in partnerstvih EUNIC in kulturnih inštitutov držav članic v tujini ter civilne družbe in kulturnih sektorjev v tretjih državah; poudarja, da bi bilo treba pri vsakem takšnem naboru orodij stremeti k izvajanju dejavnosti za spodbujanje evropske kulture v tujini ter za krepitev tehnične in materialne zmogljivosti in finančno podporo kulturnemu in ustvarjalnemu sektorju v tretjih državah in bi ga torej bilo treba podpreti z zadostnimi lastnimi viri in sredstvi;

63. poziva Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj izvedeta študijo, da bi ocenili izvedljivost uvedbe posebnega poglavja za mednarodne kulturne povezave v Instrumentu za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa ali krepitev zunanje razsežnosti programa Ustvarjalna Evropa, po možnosti z oblikovanjem sklopa, namenjenega financiranju projektov mednarodnih kulturnih povezav; poziva Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj v ta namen zagotovita nova finančna sredstva, da se novi ukrepi ne bodo financirali na račun obstoječih programov;
64. poziva države članice, Komisijo in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, naj podvojijo svoja prizadevanja, da bi z v večstranskih forumih in mrežah dosegli skupna stališča EU, ter po potrebi nastopajo enotno o vprašanih, ki vplivajo na mednarodne kulturne povezave;
65. poudarja, da se mora EU dejavno udeleževati kulturnih prireditev po vsem svetu, zlasti svetovnih, kot je svetovna razstava (World Expo); poziva, naj se omogoči, da bi EU gostila svetovno razstavo, ki bi lahko potekala v različnih državah članicah;
66. pozdravlja priporočila, objavljena v okviru strukturiranega dialoga Glasovi kulture o mednarodnih kulturnih povezavah, ter poziva Komisijo, Evropsko službo za zunanje delovanje in države članice, naj jih ustrezno upoštevajo pri pripravi svojih strategij za mednarodne kulturne povezave; zlasti poziva Komisijo, Evropsko službo za zunanje delovanje in države članice, naj pri vzpostavljanju kulturnih povezav s tretjimi državami uporabljajo pristop od spodaj navzgor, pristop na podlagi človekovih pravic in medosebni pristop ter naj pri pripravi in izvajanju svoje strategije za mednarodne kulturne povezave in načrtovanju programov upoštevajo potrebe in zahteve svojih partnerskih držav in njihovih lokalnih skupnosti, pri tem pa jih obravnavajo kot enakovredne partnerje; poudarja, da bi bilo treba strategije prilagoditi potrebam ter specifičnim političnim in socialno-ekonomskim razmeram vsake partnerske države ali regije, namesto da se oblikujejo na podlagi enotnega pristopa za vse; poziva k ustreznemu financiranju mednarodnih kulturnih povezav v sedanjih programih za kulturo in izobraževanje, tako prek geografskih kot tematskih programov instrumenta Globalna Evropa; ugotavlja, da je sodelovanje z lokalnimi organizacijami, vključno z medkulturnimi in medverskimi akterji, bistveno za krepitev odnosov, ki temeljijo na skupnih vrednotah, kot so mir, strpnost in medsebojno razumevanje, ter za zagotavljanje dolgoročne trajnosti projektov, ki jih financira EU;
67. izreka pohvalo delu, ki ga opravljajo kulturne ustanove in organizacije držav članic ter grozdi mreže EUNIC v tretjih državah; spodbuja nadaljnje sodelovanje med njimi in razvoj njihove mreže z lokalnimi organizacijami civilne družbe, pri čemer naj se posebna pozornost nameni manjšim državam članicam in državam članicam, ki imajo omejeno kulturno prepoznavnost v tujini ali je sploh nimajo, ter njihovim potrebam po kulturni zastopanosti;

68. pozdravlja, da več oddelkov Komisije in Evropske službe za zunanje delovanje sodeluje pri medsektorskem delu na področju mednarodnih kulturnih povezav; poziva Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj izboljšata mehanizme usklajevanja med ustreznimi oddelki, med drugim z oblikovanjem bolj usklajenih in usmerjenih delovnih metod, da bi čim bolj povečali učinkovitost, preprečili prekrivanje ukrepov in zagotovili institucionalni spomin;
69. pozdravlja vzpostavitev informacijskih točk za kulturo v delegacijah EU; delegacije EU spodbuja, naj razširijo njihovo vlogo, izboljšajo njihova znanja ter jih vključijo v svoje politične ekipe in ne v svoje ekipe za komuniciranje in dogodke; poziva, naj se ekipam Unije za mednarodne kulturne povezave in kulturno diplomacijo dodelijo ustrezni proračunski in kadrovske viri v prostorih Komisije in Evropske službe za zunanje delovanje, pa tudi pri delegacijah EU, da bi olajšali in okrepili kulturno sodelovanje z vsemi ustreznimi lokalnimi akterji, vključno z javnimi ustanovami, organizacijami civilne družbe in akademskimi krogi v tretjih državah;
70. spodbuja države članice in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj v izbirne postopke in usposabljanje za diplomatsko osebje vključijo kulturne politike, mednarodne kulturne povezave in kulturno diplomacijo, da bi diplomate ozaveščali o mednarodnih kulturnih povezavah kot ključnem, neodvisnem področju znotraj javne diplomacije ter izoblikovali ustrezne politične kompetence na področju mednarodnih kulturnih povezav in kulturne diplomacije; z zadovoljstvom pričakuje rezultate novo ustanovljene evropske diplomatske akademije na podlagi pilotnega projekta Evropskega parlamenta in objavo študije izvedljivosti v novembru, ki jo je naročila Evropska služba za zunanje delovanje;
71. pozdravlja prve rezultate pripravljalnega ukrepa o evropskih prostorih kulture; poudarja pozitivne rezultate inovativnih modelov sodelovanja, ki jih izvajajo projektni partnerji na podlagi poziva za zbiranje zamisli, oblikovanih v sodelovanju z lokalnimi deležniki v duhu enakovrednega partnerstva; poziva Komisijo, naj ta zelo uspešni ukrep še naprej financira; spodbuja kulturne akterje v EU in tretjih državah, naj za spodbujanje medsebojnega medjezikovnega in čezmejnega razumevanja preučijo nadaljnje načine sodelovanja, kot sta soustvarjanje skupnih umetniških del in mednarodna koprodukcija;
72. poudarja, da ima EU potencial, da okrepi svoja mednarodna partnerstva za kulturno sodelovanje prek svojih najbolj oddaljenih regij ter čezmorskih držav in ozemelj, ki se nahajajo na geografskih, kulturnih in jezikovnih stičiščih po vsem svetu; poziva EU, naj zasnuje projekte za mednarodno kulturno sodelovanje, ki bodo vključevali najbolj oddaljene regije ter čezmorske države in ozemlja, da bi spodbudili regionalno povezovanje in vzpostavili nova partnerstva s partnerskimi državami;
73. vztraja, da je treba okrepiti boj proti nedovoljeni trgovini s kulturnimi dobrinami; pozdravlja nedavno posvetovanje Komisije pri pripravi novega akcijskega načrta za zagotavljanje jasnega, celovitega in učinkovitega okvira za prispevek EU k boju proti nedovoljeni trgovini s kulturnimi dobrinami, katerega namen je prekiniti kriminalne dejavnosti in zaščititi kulturno dediščino na enotnem trgu, in sicer v okviru strategije EU o organiziranem kriminalu; poziva k boljšemu sodelovanju med EU in tretjimi državami pri ohranjanju in varstvu kulturne dediščine ter boju proti nedovoljeni trgovini s kulturnimi dobrinami;
74. opozarja, da je arheološka in kulturna dediščina sestavni del narodne identitete; zato obsoja nezakonito odstranitev predmetov kulturne dediščine in trgovino z njimi;

pozdravlja prizadevanja nekaterih držav članic za vrnitev kulturnih del in artefaktov v kraje njihovega izvora v okviru zunanjepolitične strategije teh držav članic ter z namenom medsebojnega razumevanja kulturne dediščine vsake od teh držav in podpiranja razvoja samostojnih kulturnih politik v tretjih državah; poziva Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj s celostnim pristopom dejavno podpirata te države članice pri njihovih pogajanjih s tretjimi državami in dejavno podpirata prizadevanja vseh držav članic za zaščito in povrnitev njihove kulturne in zgodovinske dediščine v skladu z izjavo s konference Mondiacult 2022;

75. opozarja, da je treba promovirati kulturo kot spodbujevalko trajnostnega razvoja, kar prinaša velike možnosti za družbeno in gospodarsko rast; poziva Komisijo, naj spodbuja prispevek kulturnih akterjev in organizacij civilne družbe k trajnostnemu razvoju z njihovo dejavno udeležbo v rednem dialogu, strokovnih mrežah in partnerstvih z več deležniki, pa tudi z ukrepi na področju kulture, financiranimi iz Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa; poziva Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj spremljata stanje izvajanja ukrepov v zvezi z mednarodnim kulturnim sodelovanjem in rezultate, dosežene na tem področju v okviru instrumenta Globalna Evropa, ter naj o tem redno poročata Parlamentu;
76. opozarja, da je v okviru ciljev trajnostnega razvoja spodbujanje in varovanje kulture samostojen cilj, zlasti kot je zapisano v ciljnih 4.7, 8.9 in 11.4, in pomemben prispevek pri uresničevanju agende OZN do leta 2030; poudarja medsektorsko naravo kulture in kulturnih projektov, zaradi česar lahko pozitivno prispevajo k uresničevanju vseh ciljev trajnostnega razvoja; poziva Komisijo, delegacije EU v tretjih državah in države članice, naj nadalje preučijo medsebojne povezave med kulturo in kulturnimi politikami ter doseganjem vseh ciljev trajnostnega razvoja, tudi s sodelovanjem umetnikov in kulturnih delavcev v vključujočem dialogu, strokovnih mrežah, izmenjavah in partnerstvih z več deležniki ter podpora organizacijam civilne družbe; poziva Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj organizirata več brifingov ter izmenjav mnenj in praks, da bi zagotovili ustrezno izvajanje teh skupnih prednostnih nalog;
77. opozarja na potencial kulture ter snovne in nesnovne kulturne dediščine kot nosilke komunikacije, izmenjav in miru ter spodbujanja sprave in preprečevanja konfliktov; v zvezi s tem spodbuja okrepljeno sodelovanje z Unescom na področju varstva kulturne dediščine in napotitev misij za ugotavljanje dejstev;
78. poziva Komisijo, naj odločno obsodi uničevanje zgodovinske, umetniške in kulturne dediščine v nedavnih konfliktih, sistematično in politično ali ideološko usmerjeno uničevanje zgodovinske, umetniške in kulturne dediščine ter brisanje identitet in kultur suverenih držav, narodov ali manjšin; želi spomniti, da lahko uničevanje kulturne dediščine pomeni vojno hudodelstvo in kršitev človekovih pravic, in v zvezi s tem opozarja na zaveze glede odgovornosti zaščititi, ki so jih sprejele države članice, med drugim glede varstva kulturne dediščine po oboroženih spopadih in med njimi; poziva k vključitvi varstva kulturne dediščine v misije in operacije skupne varnostne in obrambne politike EU, da bi lokalnim partnerjem zagotovili pomoč in usposabljanje pri reševanju varnostnih izzivov, ki ogrožajo kulturno dediščino; poziva k uvedbi ciljno usmerjenih sankcij proti posameznikom in subjektom, ki so odgovorni za uničenje oziroma namerno poškodovanje kulturne dediščine ali nezakonito trgovanje z njo, kar bi pomembno pripomoglo k odvračilnemu učinku in zagotavljanju odgovornosti za ta dejanja;
79. poziva Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj partnerjem v državah

članicah in tretjih državah zagotovita tehnično in materialno pomoč pri ozaveščanju in razvoju potrebnih spretnosti in znanja za ohranjanje in upravljanje kulturne dediščine, tudi s sodelovanjem z mladinskimi organizacijami in izobraževalnimi ustanovami v tretjih državah;

80. svari Komisijo, Evropsko službo za zunanje delovanje, delegacije EU v tretjih državah in države članice, da se z obnovo kulturne dediščine v tretjih državah, prizadetih zaradi vojne, ki jo financira EU, ne bi smele okoriščati vojskujoče strani, obtožene kršenja človekovih pravic, obnova prav tako ne bi smela služiti za opravičevanje avtoritarnih režimov ali normalizacijo odnosov z njimi;
81. poziva države članice, naj pri odobritvi delovnega načrta za področje kulture 2023–2026 upoštevajo stališče Parlamenta;

◦

◦ ◦

82. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

13.10.2022

MNENJE ODBORA ZA ZUNANJE ZADEVE

za Odbor za kulturo in izobraževanje

o izvajanju nove agende za kulturo in strategije EU za mednarodne kulturne povezave (2022/2047(INI))

Pripravljaivec mnenja: Nacho Sánchez Amor

POBUDE

Odbor za zunanje zadeve poziva Odbor za kulturo in izobraževanje kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- ob upoštevanju Konvencije Unesca o varovanju in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov iz leta 2005,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 23. maja 2018 o potrebi po postavljanju kulturne dediščine v ospredje politik EU¹,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 21. decembra 2018 o delovnem načrtu za področje kulture 2019–2022²,
- ob upoštevanju člena 8(2) Rimskega statuta Mednarodnega kazenskega sodišča,
- ob upoštevanju konvencije iz Nikozije o protipravnih ravnanjih v zvezi s kulturnimi dobrinami,
- ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 8. junija 2016 z naslovom Oblikovanje strategije EU za mednarodne kulturne povezave (JOIN(2016)0029),
- ob upoštevanju člena 167 (3) in (4) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- ob upoštevanju dokumenta z naslovom Skupna vizija, enotno ukrepanje: močnejša Evropa – Globalna strategija za zunanjo in varnostno politiko Evropske unije, ki ga je 28. junija 2016 predstavila podpredsednica Komisije/visoka predstavnica Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 22. januarja 2018 o celostnem pristopu k zunanjim konfliktom in krizam,

¹ UL C 196, 8.6.2018, str. 20.

² UL C 460, 21.12.2018, str. 12.

- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 7. junija 2019 o strateškem pristopu EU k mednarodnim kulturnim odnosom in okviru za ukrepanje³,
 - ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 21. junija 2021 o pristopu EU h kulturni dediščini v konfliktih in krizah,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 5. julija 2017 o oblikovanju strategije EU za mednarodne kulturne povezave⁴,
 - ob upoštevanju svojih resolucij z dne 30. aprila 2015 o uničenih kulturnih znamenitostih po akcijah organizacije ISIS/Daiš⁵ in z dne 10. marca 2022 o uničevanju kulturne dediščine v Gorskem Karabahu,⁶
 - ob upoštevanju skupnih smernic Evropske službe za zunanje delovanje in nacionalnih kulturnih inštitutov EU, objavljenih januarja 2021,
 - ob upoštevanju pripravljalnega ukrepa za kulturo v zunanjih odnosih EU in njegovih priporočil,
 - ob upoštevanju akcijskega načrta EU proti trgovini s kulturnimi dobrinami,
 - ob upoštevanju resolucije Sveta Evrope CM/Res(2010)53 o vzpostavitvi razširjenega delnega sporazuma, da se olajša tesnejše sodelovanje na področju kulturnih poti,
- A. ker ima kultura izjemen potencial za spodbujanje humanističnih vrednot EU, utrditev njene identitete in prispevanje k uresničevanju njenih ciljev po vsem svetu;
 - B. ker je kultura eden od ključnih dejavnikov pri reševanju glavnih svetovnih izzivov in, če je zasnovana tako, da lahko ideje in stvaritve prosto krožijo od spodaj navzgor, je tudi eno od temeljnih orodij za mir in preprečevanje konfliktov ter vir stabilnosti in obnove v nestabilnih razmerah;
 - C. ker je kultura eno najdragocenejših gonil socialne kohezije, medkulturnih stikov ter trajnostnega socialnega, gospodarskega in človekovega razvoja ter lahko spodbuja medsebojno razumevanje med ljudstvi in narodi po vsem svetu;
 - D. ker je kultura v številnih partnerskih državah in regijah EU, med drugim v tistih v Afriki, Latinski Ameriki, Aziji ter vzhodnem in južnem sosedstvu EU, globoko zakoreninjena v lokalnih danostih in predstavlja ključen dejavnik družbenih in osebnih vezi; ker bi lahko z bolj poglobljenim razumevanjem teh danosti in njihovim popolnim upoštevanjem prispevali k bolj celovitim in pravičnim partnerstvom EU ter k povečanju splošne učinkovitosti zunanjega delovanja EU;
 - E. ker ima kulturna raznolikost pomembno vlogo pri spodbujanju človekovih pravic, preprečevanju konfliktov, spravi in boju proti ekstremizmu; ker bi morala EU s svojimi prizadevanji za razvoj mednarodnih kulturnih povezav ter kulturne diplomacije skušati spodbujati vrednote, kot sta solidarnost in bratstvo, in pri tem vključevati akterje na

³ UL C 192, 7.6.2019, str. 6.

⁴ UL C 334, 19.9.2018, str. 112.

⁵ UL C 346, 21.9.2016, str. 55.

⁶ UL C 347, 9.9.2022, str. 198.

vseh ravneh javnih institucij in civilne družbe;

- F. ker lahko imajo diaspore tretjih držav v EU in evropske diaspore v tretjih državah pomembno vlogo pri krepitevi kulturnih povezav med EU in drugimi državami;
- G. ker je EU leta 1993 vzpostavila poseben sistem (t. i. kulturno izjemo), da bi kulturne dobrine in storitve zaščitila pred prostotrgovinskimi pravili, saj se kultura ne bi smela obravnavati kot tržno blago in ne bi smela biti odvisna od potreb trga;
- H. ker bi jasno usmerjeni viri za mednarodne kulturne povezave močno povečali možnost, da se v celoti razvijejo;
- I. ker so medkulturne povezave EU dragocen sestavni del nabora orodij diplomacije;
- J. ker mora EU prek lastnih instrumentov sodelovati v mednarodnih kulturnih povezavah, da bi oblikovala kulturno podobo EU po vsem svetu in dopolnjevala delo kulturnih inštitutov držav članic v tujini ter zagotovila, da bo za doseg tega cilja na voljo dovolj virov in finančnih sredstev;
- K. ker je v členu 167(3) PDEU določeno, da „Unija in države članice podpirajo sodelovanje s tretjimi državami in pristojnimi mednarodnimi organizacijami na kulturnem področju, zlasti s Svetom Evrope“;
- L. ker neliberalni in avtoritarni režimi poskušajo na novo opredeliti mednarodna pravila in vrednote, tako da izpodbijajo njihovo univerzalnost in trdijo, da so pravila orožje, s katerim EU poskuša doseči kulturno nadvlado; ker poskušajo tovrstni režimi EU v svojem globalnem diskurzu prikazati kot neokolonialno akterko; ker imajo dejanja teh režimov, s katerimi poskušajo na novo opredeliti mednarodna pravila in multilateralizem, daljnosežne posledice na svetovni ravni; ker skušajo ti režimi pod pretvezo kulturnega sodelovanja vplivati na evropsko javno razpravo, da bi jo oblikovali ali povzročili zmedo, spodkopali evropske demokratične vrednote in sebe prikazali v pozitivni luči; ker so lahko kulturni deležniki, ki potujejo v avtoritarne države, da bi tam razvili kulturne projekte, izpostavljeni zlonamernim vplivom; ker mora EU za boj proti takim trditvam teh režimov še naprej vlagati v kampanje strateškega komuniciranja in prepoznavnosti, da bi spodbujala skupne vrednote in kulturno dediščino;
- M. ker med spopadi in vojnami po vsem svetu prihaja do napadov na kulturno dediščino; ker to uničevanje kulturne dediščine vodi v to, da so skupnosti ranljivejše in težje uveljavljajo svojo pravico do svobode prepričanja ter svobode misli in izražanja; ker se namerni napadi na kulturno in versko dediščino v sklopu oboroženih spopadov po mednarodnem pravu štejejo za vojna hudodelstva;
 - 1. je seznanjen, da si Komisija in Evropska služba za zunanje delovanje prizadevata izvajati skupno sporočilo o oblikovanju strategije EU za mednarodne kulturne povezave, ki dokazuje dodano vrednost EU in spodbuja kulturno sodelovanje in kulturne povezave s partnerskimi državami, pa tudi, da se skuša z njo razviti model za tesnejše sodelovanje z državami članicami, nacionalnimi kulturnimi inštituti (EUNIC) EU ter zasebnimi in javnimi akterji iz EU in njenih partnerskih držav;
 - 2. spodbuja Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj preučita dodano vrednost sodelovanja organizacij civilne družbe pri prizadevanjih za spodbujanje mednarodnih kulturnih povezav EU in naj spodbujata učinkovito sodelovanje teh

akterjev v zvezi s tem;

3. poudarja, da je treba povečati sinergije in dopolnjevanje med ukrepi, ki jih EU in države članice izvajajo v tretjih državah, tudi prek njihovih diplomatskih in konzularnih predstavništev ter mreže EUNIC;
4. poziva države članice, Komisijo in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, naj podvojijo svoja prizadevanja, da bi z v večstranskih forumih in mrežah dosegli skupna stališča EU, ter po potrebi nastopajo enotno o vprašanjih, ki vplivajo na mednarodne kulturne povezave;
5. poziva Svet, Evropsko službo za zunanje delovanje in Komisijo, naj kulturo vključijo kot strateški steber na vsa področja politike zunanjega delovanja EU; podpira vključitev kulture v vse veljavne in prihodnje dvostranske in večstranske sporazume ob ustreznem upoštevanju zavez iz Konvencije Unesca o kulturni raznolikosti; spodbuja države članice, naj mednarodne kulturne povezave vključijo v svoje redno poročanje o zunanji politiki;
6. poudarja, da bi lahko evropsko kulturo najbolje predstavili in opredelili s skupno in konsolidirano predstavitvijo EU po vsem svetu, ki bo več kot predstavitev različnih posameznih ali združenih kultur držav članic EU;
7. pozdravlja vzpostavitev informacijskih točk v delegacijah EU, oblikovanje platforme za kulturne povezave in skupno izvajanje programov, ki kulturnim akterjem in javnim deležnikom omogočajo, da razvijejo inovativne zamisli in konkretne projekte, financirajo kulturne povezave, omogočajo delovanje mrež ter izmenjujejo strokovno znanje in primere dobre prakse;
8. poziva Evropsko službo za zunanje delovanje in Komisijo, naj okrepi sodelovanje med EU in tretjimi državami pri varstvu kulturne dediščine ter boju proti nezakoniti trgovini, plenjenju in uničevanju kulturnih dobrin; poziva ju tudi, naj podpreta prizadevanja držav članic za vrnitev ukradenih ali zaplenjenih kulturnih artefaktov po vsem svetu v njihove države izvora ali nekdanjim lastnikom s pristopom, ki bo temeljil na dokazih in medsebojnem razumevanju; poziva tretje države, naj v celoti spoštujejo zgodovinski in kulturni značaj kulturnih spomenikov in simbolov, zlasti tistih, ki so uvrščeni na Unescov seznam svetovne dediščine;
9. poziva Svet, Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj okrepijo varstvo kulturne dediščine na konfliktnih območjih, na primer z zagotavljanjem nujne pomoči za njeno ohranitev in s preučitvijo uvedbe ciljno usmerjenih sankcij proti posameznikom in subjektom, ki so odgovorni za uničenje, poškodovanje, nezakonito trgovino ali ponarejanje kulturne dediščine, kar bi bil pomemben korak pri uvajanju odvračilnega učinka in zagotavljanju odgovornosti za ta dejanja; poziva k vključitvi varstva kulturne dediščine v misije in operacije skupne varnostne in obrambne politike EU, da bi lokalnim partnerjem zagotovili pomoč in usposabljanje pri reševanju varnostnih izzivov, ki ogrožajo kulturno dediščino;
10. poudarja, da je treba varstvo kulturne dediščine vključiti v različne faze konfliktov; poziva k bolj sistematičnemu vključevanju kulturnih akterjev v skupne analize konfliktov za države, ki so v primežu oziroma na robu konflikta ali nestabilnosti; poziva k večjemu poudarku na varovanju in ohranjanju kulturne dediščine v vseh večstranskih forumih, tudi po konfliktih in krizah, saj lahko to prispeva k zaščiti identitete, razvoju

medsebojnega razumevanja in postavitvi temeljev za trajnostno okrevanje, spravo in trajen mir na območjih po koncu konfliktov;

11. poudarja potencial mednarodnih kulturnih povezav EU za boj proti dezinformacijam v tretjih državah in tujemu vmešavanju v EU ter sovražnemu govoru proti EU v neliberalnih in avtoritarnih režimih; poziva Evropsko službo za zunanje delovanje, naj analizira razširjenost in vpliv zlonamernih državnih akterjev v mednarodnih kulturnih povezavah, v katerih sodeluje EU;
12. opozarja na primer Kitajske, ki je poskusila izvajati pritisk in cenzuro na muzej v Nantesu v zvezi z organizacijo razstave o Džingiskanu, ki je bila prvotno načrtovana za leto 2020, ali na vlogo Konfucijskih inštitutov, ki Kitajski omogočajo izvajanje strogega nadzora nad vsemi temami, povezanimi s Kitajsko, na področju raziskav in poučevanja, kar pomeni kršitev ustavne zaščite akademske svobode in avtonomije;
13. obsoja namerno uničevanje kulturnih znamenitosti v Ukrajini v okviru neizzvane in nezakonite ruske vojne agresije; izreka pohvalo prostovoljcem, muzejskim kuratorjem in kulturnim delavcem v Ukrajini, pa tudi v državah članicah EU, za reševanje in zaščito umetniških del in artefaktov, ki pripadajo Ukrajini; poziva EU in njene države članice, naj podprejo ta prizadevanja za ohranjanje in obnovo uničenih ali poškodovanih kulturnih znamenitosti ter naj v sodelovanju z mednarodnimi institucijami izvajajo pritisk na Rusijo, naj vrne ukradene artefakte iz Ukrajine;
14. odločno obsoja nadaljevanje politike Azerbajdžana, da izbriše in zanika obstoj armenske kulturne dediščine v Gorskem Karabahu in njegovi okolici, s čimer krši mednarodno pravo in sodbo Meddržavnega sodišča z dne 7. decembra 2021; nadalje obsoja ponovno agresijo Azerbajdžana na Armenijo, ki dodatno ogroža armensko kulturno dediščino; poziva EU, naj dejavno pritiska na Azerbajdžan, da konča sovražnosti in sodeluje pri prizadevanjih za zaščito ogrožene kulturne dediščine v Gorskem Karabahu, zlasti z uporabo mehanizmov, ki bodo olajšali misije Unesca za ugotavljanje dejstev;
15. poziva turške oblasti, naj v celoti spoštujejo zgodovinski in kulturni značaj kulturnih in verskih spomenikov ter simbolov, zlasti tistih, ki so uvrščeni na Unescov seznam svetovne dediščine; poziva Turčijo, naj v celoti spoštuje svojo mednarodno obveznost, da zaščiti spomenike alevitskega, krščanskega, armenskega, pontskega in judovskega porekla;
16. poudarja, da se mora EU dejavno udeleževati kulturnih prireditev po vsem svetu, zlasti svetovnih, kot je svetovna razstava (World Expo); poziva k možnosti, da bi EU gostila svetovno razstavo, ki bi lahko potekala v različnih državah članicah EU;
17. poudarja, da je treba okrepiti sodelovanje na področju mednarodnih kulturnih povezav med Komisijo, Evropsko službo za zunanje delovanje ter mrežo EUNIC, pa tudi z podobno mislečimi partnerji in mednarodnimi organizacijami, kot je Unesco, na primer z dodelitvijo dodatnih finančnih sredstev; poudarja, da se mora EU osredotočiti zlasti na mednarodne kulturne povezave z Afriko, Latinsko Ameriko in Karibi, pa tudi z Zahodnim Balkanom ter vzhodnim in južnim sosedstvom EU, ne da bi pri tem zanemarila druge partnerje;
18. poziva Evropsko službo za zunanje delovanje in Komisijo, naj dodatno okrepita vlogo delegacij EU v mednarodnih kulturnih povezavah EU in njenih kontaktnih točkah, da bi

bolje uskladili kulturno ozaveščanje in sodelovanje EU v partnerskih državah, vključno z dodelitvijo potrebnih sredstev, izboljšanjem posebnih znanj in spretnosti oseb na informacijskih točkah, da bodo lahko opravljale svoje naloge na najboljši možni način, ter z oblikovanjem prilagojenega seznama dejavnosti in programov mednarodnih kulturnih povezav, ki jih bodo delegacije EU izvajale z ustreznimi sredstvi;

19. poziva k razvoju strategij za delegacije EU in druge akterje EU, vključno z mrežo EUNIC, ki bodo temeljile na mednarodnih kulturnih povezavah s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami, kot so Unesco, Svet Evrope, Interpol, Svetovna carinska organizacija in Mednarodni muzejski svet; poziva, naj te strategije upoštevajo evropsko kulturno raznolikost, vključno z regionalnimi jeziki, in naj zajemajo ukrepe za spodbujanje spoštovanja manjšin in kulturne raznolikosti po vsem svetu;
20. poziva EU, naj prek instrumentov v svojih izobraževalnih programih v partnerskih državah vlaga v mladinske organizacije in izobraževalne ustanove ter z njimi sodeluje pri ozaveščanju in razvoju znanj in spretnosti, potrebnih za ohranjanje kulturne dediščine;
21. poziva k dodelitvi potrebnih proračunskih in kadrovskih virov za mednarodne kulturne povezave in kulturno diplomacijo EU, da bi okrepili dejavnosti EU na tem področju; poziva k okrepljenemu kulturnemu sodelovanju z lokalnimi akterji, vključno z javnimi institucijami, organizacijami civilne družbe in akademskimi krogi v tretjih državah;
22. poziva Evropsko službo za zunanje delovanje in Komisijo, naj v okviru vmesne ocene Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa preučita izvedljivost vključitve posebnega poglavja za mednarodne kulturne povezave v omenjeni instrument, tudi kar zadeva sanacijo, varstvo, obnovo in promocijo evropske kulturne dediščine ter nadaljevanje programov kulturnih izmenjav med EU in tretjimi državami v konfliktnih razmerah;
23. poziva Komisijo, naj dodatno okrepi mednarodno razsežnost programov EU (Erasmus, Obzorje, posebni programi delegacij, programi izmenjav in program za vodilni položaj v svetu), zagotovi ustrezna finančna sredstva ter spodbuja gostovanja umetnikov Unije; poziva k nadaljnemu poglobljanju sodelovanja v kulturnih programih s podobno mislečimi partnerji, kot je Svet Evrope in njegov razširjeni delni sporazum o kulturnih poteh, s čimer bi utrdili kulturne povezave s tretjimi državami ter spodbujali kulturno raznolikost in medkulturni dialog; v zvezi s tem opozarja, da imajo programi EU na področju kulture ključno vlogo pri boju proti dezinformacijam in tujemu vmešavanju v tretjih državah;
24. poziva k posodobitvi skupnega sporočila iz leta 2016 z naslovom Oblikovanje strategije EU za mednarodne kulturne povezave, da bi vzpostavili usklajeno stalno strukturno in institucionalno razsežnost EU ter razvili in izvajali celovito dolgoročno strategijo, ki jo je treba trajno in horizontalno vključiti v nabor orodij EU za zunanje delovanje;
25. poziva k razvoju lastnega avtonomnega nabora orodij za mednarodne kulturne povezave in kulturno diplomacijo EU, ki bo temeljil na izkušnjah in partnerstvih EUNIC in kulturnih inštitutov držav članic v tujini, dejavnosti kulturne diplomacije in mednarodne kulturne povezave pa naj se osredotočijo na prireditve, organizirane v okviru kulturnega sodelovanja in soustvarjanja, pri čemer je treba dejavno vključiti civilno družbo in kulturne sektorje družb tretjih držav;

26. poudarja, da bi lahko ta nabor orodij pripomogel k promociji evropske kulture in načina življenja ter zagotovil pomoč EU pri krepitvi tehničnih in materialnih zmogljivosti ter finančno podporo za kulturne, ustvarjalne in inovativne sektorje civilnih družb v tretjih državah; poudarja, da bi moral ta nabor orodij vključevati varstvo kulturne dediščine v zunanjem delovanju EU, vključno z varstvom kulturne dediščine manjšin, spodbujanjem medkulturnega dialoga in trajnostnim teritorialnim razvojem manj znanih kulturnih turističnih destinacij, in sicer z oblikovanjem pobude 100 turističnih znamenitosti EU, ki bi vključevala sto zanimivih krajev iz vseh držav članic, omenjeni nabor orodij pa bi moral tudi spodbujati mobilnost umetnikov in kulturnih delavcev med EU in tretjimi državami.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	13.10.2022
Izid končnega glasovanja	+ : 56 - : 3 0 : 2
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Aleksander Aleksandrov Jordanov (Alexander Alexandrov Yordanov), Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Fabio Massimo Castaldo, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Anna Fotyga, Michael Gahler, Bernard Guetta, Sandra Kalniete, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Jaak Madison, Claudiu Manda, Lukas Mandl, Thierry Mariani, Pedro Marques, Marisa Matias, Sven Mikser, Matjaž Nemeč, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Jacek Saryusz-Wolski, Mounir Satouri, Dominik Tarczyński, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans, Harald Vilimsky, Viola von Cramon-Taubadel, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Markéta Gregorová, Christophe Grudler, Evin Incir, Manolis Kefalojanis (Manolis Kefalogiannis), Arba Kokalari, Andrej Kovačev (Andrey Kovatchev), Georgios Kircos (Georgios Kyrtos), Sergey Lagodinsky, Pierfrancesco Majorino, Juozas Olekas, Tom Vandenkendelaere, Mick Wallace
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	Asim Ademov, Bas Eickhout, Andrzej Halicki, Javier Moreno Sánchez, Piernicola Pedicini, Ramona Strugariu, Miguel Urbán Crespo, Juan Ignacio Zoido Álvarez

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

56	+
ECR	Anna Fotyga, Jacek Saryusz-Wolski, Dominik Tarczyński, Witold Jan Waszczykowski
NI	Fabio Massimo Castaldo
PPE	Asim Ademov, Aleksander Aleksandrov Jordanov (Alexander Alexandrov Yordanov), Traian Băsescu, Michael Gahler, Andrzej Halicki, Sandra Kalniete, Manolis Kefalojanis (Manolis Kefalogiannis), Arba Kokalari, Andrej Kovačev (Andrey Kovatchev), Andrius Kubilius, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Lukas Mandl, Tom Vandenkendelaere, Isabel Wiseler-Lima, Juan Ignacio Zoido Álvarez, Željana Žovko
RENEW	Petras Auštrevičius, Katalin Cseh, Christophe Grudler, Bernard Guetta, Georgios Kircos (Georgios Kyrtos), Ramona Strugariu, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Evin Incir, Dietmar Köster, Pierfrancesco Majorino, Claudiu Manda, Pedro Marques, Sven Mikser, Javier Moreno Sánchez, Matjaž Nemeč, Juozas Olekas, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Isabel Santos, Nacho Sánchez Amor
THE LEFT	Marisa Matias, Manu Pineda, Miguel Urbán Crespo, Mick Wallace
VERTS/ALE	Bas Eickhout, Markéta Gregorová, Sergey Lagodinsky, Piernicola Pedicini, Mounir Sattouri, Viola von Cramon-Taubadel

3	-
NI	Kostas Papadakis
ECR	Charlie Weimers
ID	Thierry Mariani

2	0
ID	Jaak Madison, Harald Vilimsky

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani

17.10.2022

MNENJE ODBORA ZA RAZVOJ

za Odbor za kulturo in izobraževanje

o izvajanju nove agende za kulturo in strategije EU za mednarodne kulturne povezave (2022/2047(INI))

Pripravljaivec mnenja: Sabine Verheyen

POBUDE

Odbor za razvoj poziva Odbor za kulturo in izobraževanje kot pristojni odbor, naj v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- A. ker sta kultura in dostop do kulture temeljnega pomena za svobodo in spoštovanje človekovih pravic;
- B. ker so se v Rimski izjavi ministrov za kulturo skupine G20 iz leta 2021 vse države članice zavezale k ukrepom za zaščito ogrožene kulturne dediščine na kriznih območjih ter ker je v njej priznan velik potencial kulturne dediščine za spodbujanje podnebnih ukrepov in trajnostnega razvoja;
- C. ker je koronavirusna kriza pokazala, da so kulturni in ustvarjalni sektorji, ki so običajno nosilci socialne kohezije, med najranljivejšimi sektorji;
 1. ponovno poudarja, da je kultura ključni element človekovega razvoja in gonilo trajnostnega razvoja ter sestavni del njegove družbene, gospodarske in okoljske razsežnosti; opozarja, da lahko kultura ustvarja delovna mesta, spodbuja rast ter dolgoročne družbene spremembe in napredek, s čimer prispeva k stabilnosti in trajnosti skupnosti ter krepitvi socialne kohezije; opozarja, da je kultura ključnega pomena pri izvajanju zaveze iz agende OZN do leta 2030, da se zagotovi, da nihče ne bo zapostavljen; poziva h krepitvi prispevka kulturnih akterjev k trajnostnemu razvoju, in sicer s priznavanjem avtorjev, umetnikov ter kulturnih in ustvarjalnih izvajalcev kot poklicnih delavcev, sodelovanjem v okrepljenem in vključujočem dialogu, strokovnimi mrežami, izmenjavami in partnerstvi z več deležniki ter podporo organizacijam civilne družbe; poudarja, da je treba okrepiti diplomatsko vlogo Evropske unije kot svetovne kulturne partnerice v duhu ciljev trajnostnega razvoja; poudarja, da so za spodbujanje medkulturnega razumevanja pomembni izmenjave mladih, pobratenje mest in poklicna partnerstva, zato bi jih morala EU spodbujati v svojih razvojnih in zunanjih politikah; ponovno poudarja, da je treba olajšati mednarodne izmenjave, da bi spodbudili kulturne povezave in odpravili ovire za mobilnost v kulturnem sektorju;
 2. poudarja, da sta kultura in kulturna dediščina, vključno z mednarodnim kulturnim sodelovanjem, vzvoda, ki spodbujata vrednote EU, med drugim mir, demokracijo, pravno državo, temeljne svoboščine, človekove pravice in enakost spolov, ter EU,

- njenim državam članicam in partnerskim državam omogočata, da se od kultur, dobre prakse in znanja učijo, spodbujajo razvoj kulturnih in ustvarjalnih industrij ter krepijo strpnost, medkulturni in medverski dialog ter medsebojno razumevanje;
3. poudarja, da je treba invalidom, zlasti v državah v razvoju, omogočiti dostop do kulture in izobraževanja, da bi prekinili začarani krog, ki poslabšuje njihove družbeno-kulturne življenjske razmere;
 4. pozdravlja vključitev kulture kot področja ukrepanja v tematski program „svetovne javne dobrine in izzivi“ iz uredbe o Instrumentu za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, da bi spodbudili trajnostni socialni in gospodarski razvoj ter mednarodno kulturno sodelovanje in pobude za kulturno raznolikost; pozdravlja prispevek instrumenta NDICI – Globalna Evropa k programu Erasmus+, zlasti ukrepe, namenjene državam svetovnega Juga, ki niso vključene v program Erasmus+; poziva Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj ustrezno spremljata stanje na področju izvajanja ukrepov, ki vključujejo mednarodno kulturno sodelovanje, in rezultate, dosežene z instrumentom NDICI – Globalna Evropa, zlasti na področju kulture in izobraževanja, ter o njih redno poročata Parlamentu, tudi v okviru polletnega postopka nadzora (geopolitični dialog na visoki ravni), letnega poročanja in podrobnega ocenjevanja kazalnikov uspešnosti;
 5. poziva Komisijo, naj zagotovi ustrezno financiranje mednarodnih kulturnih povezav v sedanjih programih za kulturo in izobraževanje, zlasti z vključitvijo možnosti financiranja kulture v geografske dodelitve in tudi v tematske programe Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje; poziva tudi k ustreznemu financiranju varstva, ohranjanja in obnove kulturne dediščine v okviru instrumenta NDICI – Globalna Evropa, zlasti na območjih, izpostavljenim konfliktom, in regijah, ki so izpostavljene naravnim nesrečam in tveganjem, povezanim s podnebnimi spremembami; poleg tega poziva partnerske države, naj okrepijo svoje kulturne politike; poudarja, da je treba v dejavnosti financiranja kulture zunaj EU, da bi bile trajnostne na dolgi rok, vključiti lokalne partnerje, med drugim organizacije civilne družbe, programi morajo ustrezati lokalnim razmeram, pri izvajanju in ocenjevanju projektov pa je treba ustrezno upoštevati obdobje po financiranju;
 6. poudarja, da ima EU potencial, da okrepi svoja mednarodna partnerstva za kulturno sodelovanje prek svojih najbolj oddaljenih regij ter čezmorskih držav in ozemelj, ki se nahajajo na geografskih, kulturnih in jezikovnih stičiščih po vsem svetu; poziva EU, naj zasnuje projekte za mednarodno kulturno sodelovanje, ki bodo vključevali najbolj oddaljene regije ter čezmorske države in ozemlja, da bi spodbudili regionalno povezovanje in vzpostavili nova partnerstva s partnerskimi državami;
 7. poudarja, da je treba zaščititi kulturno raznolikost in jo spodbujati kot pogoj za ploden dialog med državami in kulturami; opozarja, da se je EU zavezala k izvajanju Konvencije Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (Unesco) o varovanju in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov;
 8. pozdravlja vključitev posebnega poglavja o kulturi v naslov III (človekov in družbeni razvoj) predlaganega sporazuma o partnerstvu med EU in Organizacijo afriških, karibskih in pacifiških držav; poudarja, da bi moralo sodelovanje na tem področju obravnavati tudi boj proti trgovini s kulturno dediščino in prispevati k prizadevanjem za vrnitev, vračanje in ohranjanje kulturnih del in artefaktov; opozarja, da Sporazum o gospodarskem partnerstvu Cariforum-EU vključuje ločen protokol o kulturnem

sodelovanju, ki vsebuje določbe o kulturnih izmenjavah in dialogu; poziva k prednostni obravnavi ukrepov za olajšanje pretoka kulturnih dobrin in storitev ter k spodbujanju mobilnosti umetnikov iz držav v razvoju, kot je opredeljeno v Konvenciji Unesca o varovanju in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov iz leta 2005, da bi ustvarili pravičen svetovni kulturni sektor; poziva h krepitvi kulturnih programov za spodbujanje zaposlitvenih možnosti, turizma, vključujoče in trajnostne rasti ter socialne kohezije, da bi spodbudili opolnomočenje mladih in enakost spolov, odpravili škodljive družbene in spolne norme in stereotipe, se borili proti vsem oblikam diskriminacije in podprli kulturni sektor, na katerega je pandemija covid-19 močno vplivala, pa tudi podprli in spodbujali kulturne pravice v državah, ki niso članice EU, vključno s svobodo izražanja umetnikov, novinarjev in akademikov, ter spodbujali prost dialog in izmenjavo dobre prakse na mednarodni ravni;

9. poziva k razvoju novih modelov sodelovanja med EU in državami v razvoju, zlasti z njihovimi nacionalnimi kulturnimi ustanovami;
10. poziva, naj prihodnji akcijski načrt za mlade v zunanjem delovanju Evropske unije vključuje posebne ukrepe in programe, ki prispevajo k izpostavljanju mladih v EU in na svetovnem Jugu drugim kulturam in jezikom;
11. poudarja, da so varstvo, ohranjanje in obnova kulturne in naravne dediščine bistveni dejavniki, ki zagotavljajo njun prenos na prihodnje generacije, zlasti za mlade; opozarja, da obnova kulturnih del in artefaktov spodbuja spoštovanje in medsebojno razumevanje pomena različnih kultur ter mir, spravo in dialog; spodbuja EU in njene države članice, naj olajšajo dialog in izmenjavo primerov dobre prakse o varstvu, ohranjanju in obnavljanju kulturne in naravne dediščine v okviru uredbe o Instrumentu za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa;
12. poudarja edinstveno vlogo domorodnih ljudstev in lokalnih skupnosti, ki živijo na zemljiščih prednikov skupaj z naravo in pristoživečimi vrstami, pri varovanju in spodbujanju kulturne in naravne dediščine ter njihov pomen pri izvajanju ukrepov za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje; poudarja, da je v državah v razvoju zaščita manjšinskih in avtohtonih jezikov bistvena za ohranjanje kulturne identitete in dostojanstva domorodnih ljudstev ter ohranjanje njihove tradicionalne dediščine; poziva, naj se z instrumentom NDICI – Globalna Evropa zagotovi ustrezno financiranje, s katerim se bo okrepilo varstvo kulturne in naravne dediščine ob upoštevanju pravic domorodnih ljudstev in lokalnih skupnosti, vključno z zemljiškimi pravicami;
13. poziva k okrepljenemu sodelovanju med zasebnim sektorjem in javnimi akterji pri varovanju in ohranjanju kulturne dediščine v partnerskih državah; opozarja, da zasebni sektor prispeva k upravljanju, financiranju in zaščiti kulturnih znamenitosti;
14. poziva, naj se v akcijskem načrtu za boj proti nedovoljeni trgovini s kulturnimi dobrinami za obdobje 2022–2025 spoštujejo, zaščitijo in upoštevajo interesi držav v razvoju, ki so zaradi konfliktov pogosto oropane svoje kulturne dediščine;
15. poudarja, da lahko pomanjkanje ustrezne infrastrukture, strokovnega znanja in usposobljenih strokovnjakov ovira ustrezno upravljanje kulturne dediščine in artefaktov;
16. poudarja pomen izmenjave idej, informacij, umetnosti in drugih vidikov kulture med narodi in njihovimi pripadniki za spodbujanje medsebojnega razumevanja; opozarja, da

imata popularna kultura in umetnost pomembno vlogo pri dojetju države, naroda ali posamezne problematike; poudarja vlogo kulturnih del pri medjezikovnem in čezmejnem razumevanju; poudarja, da kulturna dela, kot so filmi ali literatura, ustvarjajo povezave med različnimi kulturami, zato bi bilo treba spodbujati mednarodne koprodukcije;

17. poziva k vključitvi ustreznega usposabljanja ter izmenjav znanja in dobre prakse v pobude EU, vključno s pobudami, ki podpirajo programe izobraževanja in izmenjave.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	13.10.2022
Izid končnega glasovanja	+: 19 -: 1 0: 1
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Eric Andrieu, Hildegard Bentele, Catherine Chabaud, Levteris Hristoforu (Lefteris Christoforou), Antoni Comín i Oliveres, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Alessandra Basso, Benoît Biteau, Caroline Roose
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	France Jamet, Pierre Karleskind, Ljudmila Novak, Christine Schneider

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

19	+
NI	Antoni Comín i Oliveres
PPE	Hildegard Bentele, Levteris Hristoforu (Lefteris Christoforou), György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Ljudmila Novak, Christine Schneider, Tomas Tobé
Renew	Catherine Chabaud, Pierre Karleskind
S&D	Eric Andrieu, Ilan De Basso, Mónica Silvana González, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino
The Left	Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Benoît Biteau, Pierrette Herzberger-Fofana, Caroline Roose

1	-
ID	France Jamet

1	0
ECR	Beata Kempa

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani

INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU

Datum sprejetja	14.11.2022
Izid končnega glasovanja	+: 19 -: 4 0: 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Asim Ademov, Christine Anderson, Andrea Bocskor, Tomasz Frankowski, Catherine Griset, Hannes Heide, Irena Joveva, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Peter Pollák, Marcos Ros Sempere, Monica Semedo, Andrej Slabakov (Andrey Slabakov), Massimiliano Smeriglio, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Maria Walsh
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Isabella Adinolfi, João Albuquerque, Marcel Kolaja, Iuliu Winkler, Salima Yenbou
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	Karen Melchior

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V PRISTOJNEM ODBORU**

19	+
PPE	Asim Ademov, Isabella Adinolfi, Tomasz Frankowski, Peter Pollák, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Maria Walsh, Iuliu Winkler
RENEW	Irena Joveva, Karen Melchior, Monica Semedo, Salima Yenbou
S&D	João Albuquerque, Hannes Heide, Petra Kammerevert, Marcos Ros Sempere, Massimiliano Smeriglio
THE LEFT	Niyazi Kizilyürek
VERTS/ALE	Marcel Kolaja

4	-
ECR	Andrej Slabakov (Andrey Slabakov)
ID	Christine Anderson, Catherine Griset
NI	Andrea Bocskor

0	0

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani